

Obec Šemša

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Časť Sociálno-ekonomická analýza

OBSAH:

1	EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ	4
1.1	Sociálno-ekonomická analýza	4
1.1.1	Poloha a prírodné podmienky	4
1.1.2	História obce.....	5
1.1.3	Územnosprávne členenie a základná charakteristika obce	7
1.1.4	Geografická poloha	7
1.1.5	Klimatické podmienky	9
1.2	Prírodné podmienky a pôda	11
1.2.1	Pôda a pôdne hospodárstvo.....	11
1.2.2	Lesy	12
1.2.3	Orná pôda a trvalé kultúry	12
1.2.4	Vodné plochy a toky	13
1.2.5	Plochy bez vegetácie	13
1.2.6	Nelesná krovinná a drevinná vegetácia	13
1.2.7	Prvky bez vegetácie	13
1.2.8	Sídlné a technické prvky (antropogénne prvky).....	14
1.2.9	Fauna a flóra	14
1.2.10	Geológia a nerastné bohatstvo	16
1.2.11	Odpadové hospodárstvo	16
1.2.12	Voda.....	17
1.2.13	Chránené oblasti.....	17
1.2.13.1	NATURA 2000.....	18
1.2.13.2	Chránené územia prírody Slovenskej republiky	19
1.2.13.3	Územný systém ekologickej stability (ÚSES).....	20
1.2.13.4	Nitrátová smernica.....	21
1.2.14	Hluk.....	21
1.3	Ľudské zdroje	22
1.3.1	Obyvateľstvo.....	22
1.3.1.1	Národnostná štruktúra a náboženská štruktúra.....	23
1.3.1.2	Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	24
1.3.2	Vzdelávanie a štruktúra školských zariadení.....	25
1.3.2.1	Štruktúra školských zariadení	25
1.3.2.2	Materská škola	26
1.3.2.3	Základná škola.....	26
1.3.2.4	Vedecko-výskumné a vzdelávacie zariadenia	27
1.3.3	Ekonomické zdroje	27
1.3.3.1	Ekonomická základňa	27
1.3.3.2	Trh práce a zamestnanosť.....	27

1.3.3.3	Podnikateľská sféra	31
1.3.3.4	Nezamestnanosť	35
1.3.3.5	Cestovný ruch	38
1.4	Materiálne a fyzické zdroje	42
1.4.1	Zariadenia občianskej vybavenosti	42
1.4.2	Rozvoj bývania	43
1.4.3	Sociálne služby	44
1.4.4	Zdravotníctvo	45
1.4.5	Bezpečnosť	46
1.4.6	Inštitúcie pôsobiace v obci	48
1.4.7	Šport a rekreácia	48
	V obci Šemša sú organizované v spolupráci s obecným úradom, ZŠ rôzne futbalové a iné súťažné podujatia zamerané nielen na dospelých, ale aj na starších obyvateľov a mládež: ...	49
1.4.8	Kultúra	49
1.4.9	Historické a kultúrne pamiatky	50
1.5	Technická infraštruktúra	50
1.5.1	Dopravná infraštruktúra – širšie dopravné vzťahy	50
1.5.1.1	Cestná doprava	50
1.5.1.2	Železničná doprava	52
1.5.1.3	Letecká doprava	53
1.5.1.4	Košický integrovaný dopravný systém	54
1.5.1.5	Vnútoraná dopravná infraštruktúra	54
1.5.2	Zásobovanie pitnou vodou	55
1.5.3	Kanalizácia a ČOV	56
1.5.4	Plyn	56
1.5.5	Energetická sieť	57
1.5.6	Tepelné hospodárstvo	57
1.5.7	Telekomunikácie	58
1.5.8	Rozhlas a televízia	58
1.5.9	Internet	59
2	ZDROJE	60
2.1	Literatúra	60
2.2	Zdroje informácií	60

1 Ekonomické a sociálne východiská

Pri príprave programového dokumentu regionálneho rozvoja je prvým krokom analýza ekonomických a sociálnych východísk. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre zadefinovanie stratégie regionálneho rozvoja.

Na úrovni obcí sa proces analýzy vecne delí na 4 fázy. Výstupom týchto fáz je: sociálno-ekonomická analýza, analýza realizovaných opatrení, analýza SWOT a identifikácia kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja.

Tento dokument je členený do týchto hlavných častí:

- 1.1 Sociálno-ekonomická analýza;
- 1.2 Prírodné podmienky a pôda;
- 1.3 Ľudské zdroje;
- 1.4 Materiálne a fyzické zdroje;
- 1.5 Technická infraštruktúra.

1.1 Sociálno-ekonomická analýza

1.1.1 Poloha a prírodné podmienky

Obec Šemša spolu s 11 okresmi a 439 obcami (17 má štatút mesta a 6 je sídlom okresu) tvoria územie Košického samosprávneho kraja, ktorý sa svojou rozlohou 6 752 km² považuje za štvrtý najväčší samosprávny kraj SR.

Tento kraj sa rozprestiera na juhovýchode SR a zaberá 13,8 % jej územia. Na juhu hraničí s Maďarskom, na východe s Ukrajinou, na severe s Prešovským a na západe s Banskobystrickým krajom. Na 1 km² tu žije priemerne 113,6 obyvateľov, jedná sa teda o hustejšie osídlený samosprávny kraj. Najhustejšie osídlené sú v rámci tohto kraja okresy ležiace na území mesta Košice. Podiel mestského obyvateľstva na celkovom počte predstavuje 56,5%.

Z rozlohy 6 752 km² zaberá okres Košice – okolie 1 533,4 km² a z toho obec Šemša (v súčasnosti patriaca do okresu Košice – okolie) 17,175 km². Okres Košice – okolie je svojou rozlohou najväčším okresom kraja a počtom obyvateľov je druhým najväčším okresom kraja. Susedí s deviatimi okresmi Košického a Prešovského kraja a na juhu hraničí s Maďarskom. Rozprestiera sa v údoliach riek Hornád, Torysa, Bodva. Na jeho území, ktoré sa rozkladá v Košickej kotline a na Moldavskej nížine, zasahuje zo severozápadu Slovenské Rudohorie a z juhozápadu chránená krajinná oblasť Slovenský kras. Východnú panorámu lemuje impozantné Slanské pohorie. Lesy pokrývajú 2/5 územia.

Obec Šemša leží na úpätí juhovýchodných svahov Slovenského Rudohoria. Šemša leží na styku juhovýchodných svahov Slovenského Rudohoria so západnou časťou Košickej kotliny. Jeho nadmorská výška sa pohybuje od 280 do 576 m, stred obce sa nachádza v nadmorskej výške 330 m.

1.1.2 História obce

Historické pramene uvádzajú, že Šemša počas vlády panovníka Belu IV. patrila rodine Szikaziovej, ktorá však stratila svoje majetky pre slabú podporu kráľa v boji proti Tatárom. V bitke pri Muki pri rieke Slanej bol Bela IV. porazený a po návrate do vlasti prisúdil majetky aj Šemšu pod menom Scemse Ruszkajovcom z rodu Abovcov. V roku 1280 sa Šemša spomína ako dedičná zem synov komesa Beňadika z Ruskej, ktorú od Šace oddeľoval vŕšok Kuz Berch. V roku 1285 Ladislav IV. daruje časť obce Frankovi I. spišskému hradnému pánovi, pod menom Zemse. Szikaziovci listom z roku 1308 sa ponosujú u panovníka Karola Róberta na odobratie majetkov. Okolo roku 1310 dochádza k sporu o Šemšu medzi synmi Beňadika z Ruskej a Serafinom, synom Bogumína z Ruskej. V roku 1315 Serafin založil svoj dedičný majetok Šemšu synom Mikuláša Čierneho na 2 roky za 50 mariek.

Podľa testamentu Tomáša v roku 1322 sa Šemša dostala jeho druhej manželke Zuze a synovi Demeterovi z tohto manželstva, kým dcére z prvého manželstva odkázal Slavkov. Z uvedeného je vidieť, že rok 1322 už spomína v Kostolnej Šemši kostol, zasvätený sv. Ondrejovi. Tento kostol už existoval okolo roku 1314 ako sa o tom dozvedáme z listiny z roku 1344, v ktorej sa uvádza, že pred 30 rokmi Štefan zvaný Jurka z Malej Idy, zničil kostol a Moha, syna Ethemeda z Ruskej, ktorý sa v ňom ukrýval zajaľ, zobral mu mnohé veci, medzi ktorými boli aj privilegiálne listiny o Šebastovciach. Bolo to v nepokojných časoch po bitke pri Rozhanovciach.

Roku 1331 sa spomína Šemša (Zemse) medzi majetkami, ktoré po nevernom Demeterovi a po smrti Leutacha Veľkého dostal magnát Čeník Čech, ale v rozsudku komesa Pavla, krajinského sudcu z 10.3.1331 sa už Šemša neuvádza medzi týmito majetkami. Majetky, ktoré dostal Čeník Čech, boli kráľom Karolom vymenené v roku 1332 za hrad Ethemeda z Ruskej.

Začiatkom 15. storočia patrila Šemša Frankovi II. zo Šemše, ktorý za pomoci rodiny postavil v Šaci hrad, ktorý mal slúžiť ako obrana proti vojskám Jána Jiskru z Brandýsa, avšak tento hrad bol nariadením Huňadyovského snemu z roku 1557 zbúraný košickým vojskom. Majetky v údolí Idanského potoka, Šace, Poľova, Hanisky, Ludvikovho dvora a časť Myslavy v roku 1426 patrili Petrovi Chyrkovi. Tieto mu boli odobraté pre nevernosť kráľovi a darované Semseyovcom, ktorí poskytlí pomoc kráľovi proti Jiskrovým vojskám.

K rozmachu obce priaznivo zapôsobilo zrušenie poddanstva. Pred jeho zrušením bolo v obci 28 rodín, ale už v roku 1828 po jeho zrušení tu bolo 80 domov a 546 obyvateľov. Na prelome 17. a 18. storočia bol postavený kaštieľ v barokovom slohu, neskôr v prvej polovici 19. storočia klasicisticky upravený. V tom istom čase bola postavená tiež kaplnka v rýdzo gotickom slohu, kde je rodinný cintorín Semseyovcov a nádherne vyrezávaný oltár.

V roku 1867 bol dokončený kláštor, v ktorom boli tiež priestory učební pre školu. Kláštor dala postaviť Eva Semseyová zo svojho podielu na majetku. Zomrela v tom istom roku ako bol postavený kláštor (9.1.1867). Kláštor po smrti Evy Semseyovej vydržovali občania a Semseyovci. Do kláštora prišli rehoľné sestry radu Uršuliniek, ktoré tu vyučovali deti.

Názov obce Šemša sa od jej vzniku menil takto :

- rok 1280 – Scemse
- rok 1310 – Sempse
- rok 1315 – Scemse
- rok 1317 – Semcha
- rok 1318 – Semse

- rok 1324 – Zempse
- rok 1328 – Zemsa
- rok 1350 – Scemcha
- rok 1360 – Zemse
- rok 1427 – Scempse
- rok 1773 – Semsza
- rok 1808 – Ssemsza
- rok 1823 – Semcha
- rok 1903 - Šemša

Symboly obce Šemša

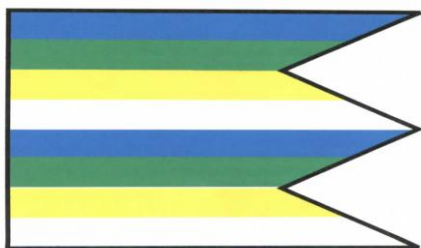
Obec Šemša, orgány samosprávy obce a jej úrady, právnické osoby založené alebo zriadené obcou majú oprávnenie používať erb obce Šemša.

Erb obce Šemša

Erb obce Šemša vychádza zo znakovej pečate obce Šemša z prvej polovice 19. storočia. V modrom štíte na zelenej pažiti medzi dvoma zlatými smrekmi strieborná budova so zlatými oknami a bránou.

Zástava obce Šemša

Vlajka obce Šemša pozostáva z ôsmych pozdĺžnych pruhov vo farbách modrej, zelenej, žltej, bielej, modrej, zelenej, žltej, bielej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny listu.

1.1.3 Územnosprávne členenie a základná charakteristika obce

Na základe zákona NR SR č. 221/1996 Zb. o územno-správnom usporiadaní SR sa Slovenská republika člení nasledovne:

Jednotka	Počet	Územný celok
NUTS I	1	Slovensko
NUTS II	4	Bratislavský kraj Západné Slovensko Stredné Slovensko Východné Slovensko
NUTS III	8	kraje Slovenska
NUTS IV	79	okresy Slovenska
NUTS V	2 883	obce Slovenska

Tab. 1 Územno-správne členenie SR

Obec Šemša patrí podľa členenia NUTS II pod Východné Slovensko ďalej pod Košický samosprávny kraj a okres Košice – okolie.

1.1.4 Geografická poloha

Obec Šemša so svojím katastrálnym územím spadá pod územie Košického samosprávneho kraja, ktorý sa svojou rozlohou 6 752 km² považuje za štvrtý najväčší samosprávny kraj SR. Administratívne sa kraj člení na 11 okresov a 439 obcí.

Tento kraj sa rozprestiera na juhovýchode SR a zaberá 13, 8 % jej územia. Na juhu hraničí s Maďarskom, na východe s Ukrajinou, na severe s Prešovským a na západe s Banskobystrickým krajom. Územie kraja patrí do severného mierneho pásma s priemernými ročnými teplotami okolo 10 °C. Na jeho území žije v súčasnosti takmer 768 tisíc obyvateľov, čo je sedmina celoslovenskej populácie. Na 1 km² tu žije priemerne 113,6 obyvateľov, jedná sa teda o hustejšie osídlený samosprávny kraj. Najčastejším sídelným typom, takmer tretinovým, sú malé obce s počtom 200 – 499 obyvateľov. Správnym, hospodárskym, politickým, ekonomickým, školským a kultúrnym centrom kraja je mesto Košice s vyše 235 tisíc obyvateľmi čo predstavuje tretinu obyvateľstva kraja. Je to druhé najväčšie mesto na Slovensku. Najhustejšie osídlené sú v rámci tohto kraja okresy ležiace na území mesta Košice. Podiel mestského obyvateľstva na celkovom počte predstavuje 56, 5 %.

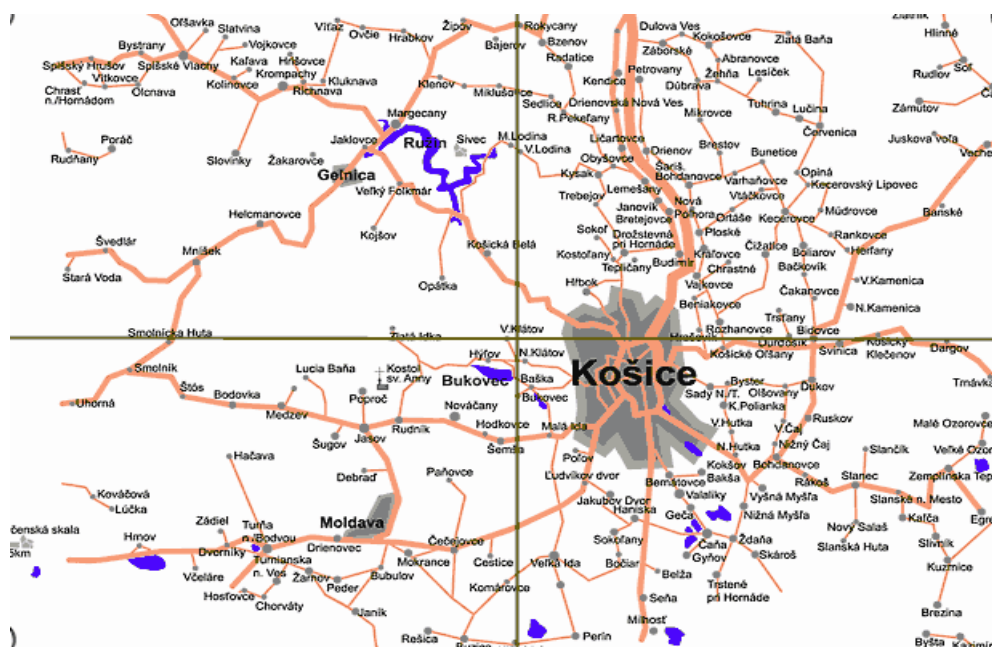
Obec Šemša nachádzajúca sa v blízkosti krajského mesta Košice patrí pod okres Košice – okolie, ktorý obklopuje mesto Košice zo všetkých strán. Zoskupuje 113 obcí, z toho 2 zo štatútom mesta.

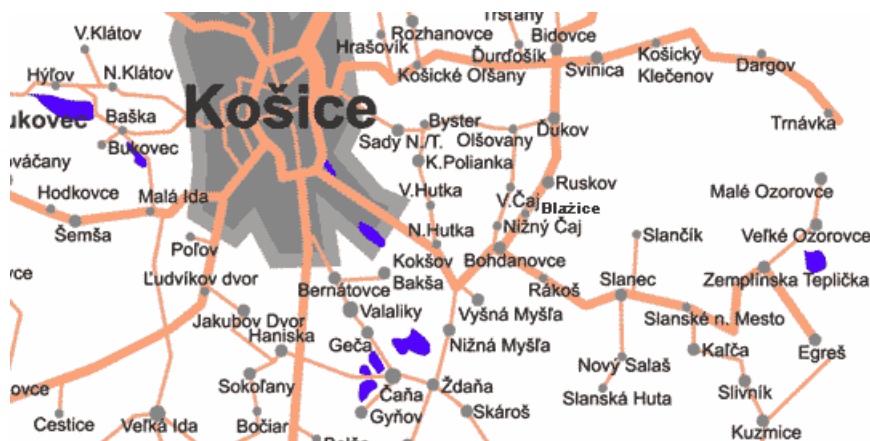
Obr. 1 – Rozdelenie podľa krajov

Okres Košice – okolie, ktorý je rozlohou najväčším okresom Košického samosprávneho kraja zaberá 1 533,4 km², čo predstavuje 22,7 % - ný podiel na rozlohe kraja. Susedí s deviatimi okresmi Košického a Prešovského kraja, na juhu hraničí s Maďarskom. Počtom obyvateľov je druhým najväčším okresom kraja. Podiel obyvateľstva na úhrne kraja predstavuje 14,1 % a na úhrne SR 2,0 %. Na 1 km² tu žije priemerne 70,3 obyvateľov. V štruktúre obyvateľstva je tu bohatšie zastúpené obyvateľstvo maďarskej a rómskej národnosti. Okres má prevažne poľnohospodársky charakter. Priemyselné podniky rozvíjajú svoju výrobu najmä v juhozápadnej časti okresu, predovšetkým na báze miestnych surovín a tradičného remesla. Okres predstavuje prímestskú zónu s rekreačno-relaxačnými aktivitami pre krajské sídlo Košice. Je zároveň jeho hospodárskym zázemím so zdrojmi pitnej vody a dôležitými tepnami rozvodov plynu, ropovodu, trati a vedenia medzinárodnej energetickej sústavy.

Obec Šemša zaberá z územia Košického samosprávneho kraja 1 717,5 ha. Na východe hraničí s Košickou kotlinou jej severozápadnou časťou. Na juhozápade zasa hraničí s Moldavskou nížinou. Na juhu katastra obce prevládajú pahorkatiny, zväčša orná pôda, pastviny a Urbársky les.

Obr. 2 Košice – okolie 1

Obr. 3 Košice - okolie 2

Ako vidieť z hore uvedených máp obec Šemša sa nachádza na západ od krajského mesta Košice. Patrí do okresu Košice – okolie. Katastrálne územie obce hraničí z východnej strany s katastrom obce Malá Ida, zo severnej strany s katastrom obce Hýľov a Bukovec, zo západnej strany s katastrom obce Hodkovce, z južnej strany s katastrami obcí Paňovce a Veľká Ida a z juhovýchodnej strany s katastrom mestskej časti Košice - Šaca.

1.1.5 Klimatické podmienky

Vývoj kvality ovzdušia má v poslednom desaťročí jednoznačne pozitívny trend. Znížili sa emisie prakticky vo všetkých ukazovateľoch, obmedzilo sa tiež používanie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu a celkovo sa zlepšuje imisná situácia. Avšak, aj napriek týmto skutočnostiam kvalita ovzdušia nie je dobrá.

Napriek bezprostrednej blízkosti obce s mestom Košice je kvalita ovzdušia oproti mestu podstatne vyššia.

Obec Šemša patrí medzi oblasti s najlepšou kvalitou ovzdušia. Hodnoty CO, SO₂ a prašných emisií sa pohybujú okolo nulových hodnôt a emisie iných škodlivín sa v priestore obce Šemša nevyskytujú. Výnimkou je snáď len vykurovacia sezóna, kedy spaľovaním nekvalitných palív dochádza k sezónnemu veľkoplošnému zamoreniu obce exhalátmi CO a SO₂.

Keďže obec Šemša svojou polohou spadá do košickej ohrozenej oblasti uvádzame (aspoň informatívne ako charakteristiku blízkeho okolia obce) nasledujúce informácie týkajúce sa vývoja znečisťujúcich látok v meste Košice a jeho okolí.

Znečistenie ovzdušia na území Košického samosprávneho kraja sleduje Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) Bratislava, Regionálne stredisko Košice. Toto stredisko zabezpečuje práce, ktoré majú priamy vzťah ku kvalite ovzdušia v meste v troch oblastiach:

- monitorovanie kvality ovzdušia - Automatizovaný Monitorovací Systém imisíí (AMS);
- evidencia zdrojov znečisťovania ovzdušia - systém NEIS (Národný Emisný Inventarizačný Systém);
- podpora regulačných opatrení - Smogový Varovný a Regulačný Systém (SVRS);

V rámci systému AMS SHMÚ RS Košice zabezpečuje monitorovanie kvality ovzdušia na území mesta pomocou monitorovacích staníc, pričom dve z nich sa nachádzajú na území MČ Košice – Staré Mesto, jedna sa nachádza na území MČ Košice – Sever a jedna v obci Veľká Ida.

Na týchto staniciach je meraná v reálnom čase úroveň znečistenia ovzdušia oxidmi dusíka, oxidom siričitým, oxidom uhoľnatým a poletavým prachom (PM 10).

Systém NEIS zabezpečuje evidenciu zdrojov a dáva podklady pre analýzu vývoja znečisťovania ovzdušia, pre plánovanie rozvoja a zmeny štruktúry zdrojov a pre rozhodovacie procesy pri regulačných opatreniach v smogových situáciách.

Z monitorovaných škodlivín sa v košickej oblasti na vysokej úrovni znečistenia podieľajú predovšetkým oxidy dusíka. Podľa indexovej klasifikácie patria lokality v oblastiach monitorovacích staníc medzi stredne znečistené. Index znečistenia ovzdušia denný (IZOd) = 1,9 - 2,0.

Obec Šemša má na zreteli fakt, že znečistenie ovzdušia má synergický efekt, prejavujúci sa zvýšením kyslosti prostredia so sprievodnými kyslými dažďami, poškodzovaním lesných porastov a kontamináciou pôdy. Taktiež dlhodobá expozícia nadmerne znečisteného ovzdušia môže mať za následok zdravotné problémy u obyvateľov, a to až u niekoľkých generácií populácie, žijúcich v postihnutých oblastiach.

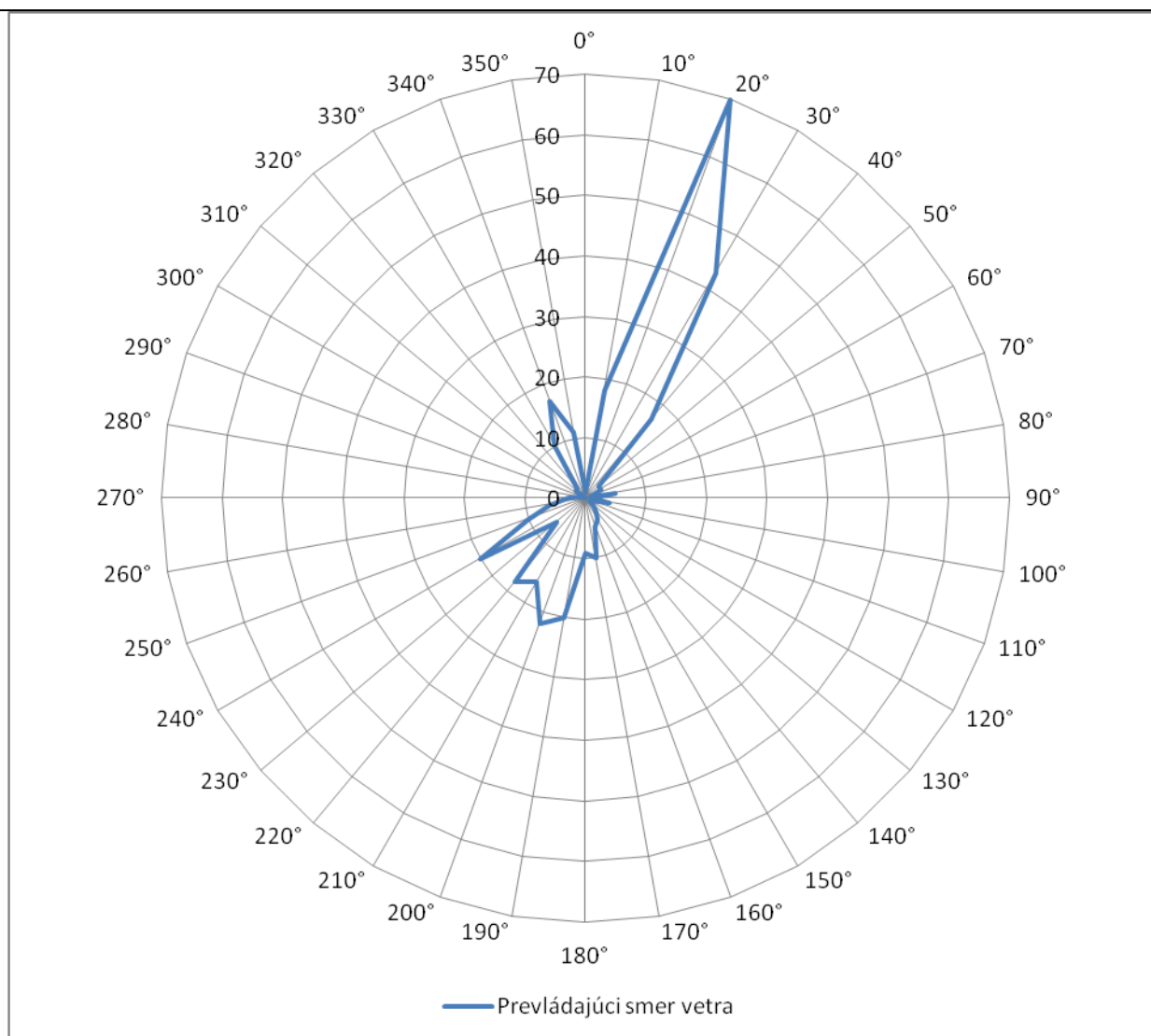
Klimatické podmienky sú ovplyvňované kontinuálnym charakterom podnebia.

Klimatické podmienky sú ovplyvňované kontinentálnym charakterom podnebia. Klíma v obci je mierne teplá až chladná, mierne vlhká, vrchovinová, s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota je + 10,5 °C, pričom v posledných rokoch badať mierne zvýšenie priemernej teploty, pri menšej zrážkovej činnosti a pri súčasnom nameraní väčšej sumy slnečného svitu za rok.

Približné klimatické podmienky obce Šemša zachytáva nasledujúca tabuľka:

Ukazovateľ	Rok
Priemerná ročná teplota v °C	10,5
Maximálna nameraná teplota v °C	33,5
Minimálna nameraná teplota v °C	-11,8
Ročný úhrn atmosférických zrážok v mm	645,2
Maximálny nameraný denný úhrn zrážok v mm	85,0
Priemerná ročná relatívna vlhkosť vzduchu v %	74,9
Ročná suma slnečného svitu v hodinách	1 962,2
Prevládajúci smer vetra	15 °

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Graf 1- Veterná ružica z Klimatickej stanice Košice - letisko namerané vo výške 230 m n. m. v roku 2005

1.2 Prírodné podmienky a pôda

1.2.1 Pôda a pôdne hospodárstvo

Poľnohospodárska pôda predstavuje 38,94 % z celkovej výmery pôdneho fondu obce Šemša. Poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území obce obhospodaruje Agro Š.H.N., s r. o. . Približne 74 % predstavuje orná pôda, kde v rastlinnej výrobe možno predpokladať zameranie výroby na pestovanie obilnín, krmív a silážnej kukurice. Poľnohospodársky podnik má v rámci katastra obce výrobnú bázu. V južnej časti obce sa nachádza rozsiahly poľnohospodársky dvor. Väčšia časť areálu sa využíva pre prevádzku podniku a živočíšnu výrobu, menšia časť areálu pre nepoľnohospodársku výrobu a skladovanie. 23 % z poľnohospodárskej pôdy obce predstavujú trvalé trávne porasty – lúky a pasienky, 2,5 % predstavujú záhrady a zvyšných 0,5 % predstavujú ovocné sady.

Pôdny fond obce Šemša zachytáva nasledujúca tabuľka:

Štruktúra pôdneho fondu	Ha
Celková výmera k 31. 12. 2009	1 717,5
Poľnohospodárska pôda	668,7
Orná	494,2
Vinice	0
Záhrady	23,6
Ovocné sady	2,6
Trvalé trávne porasty	148,3
Nepoľnohospodárska pôda	1 048,8
Lesy	945,7
Vodné plochy	9,1
Zastavaná plocha	34,5
Ostatná plocha	59,5

Zdroj: obec Šemša

Ako vidieť z tabuľky väčšiu časť katastra obce zaberá nepoľnohospodárska pôda, ktorá predstavuje 1 048,8 ha. Naproti tomu poľnohospodárska pôda zaberá 668,7 ha.

Pomernú časť nepoľnohospodárskej pôdy tvoria aj zastavané plochy a ostatné plochy. Zastavané plochy majú výmeru 34,5 ha a tvoria tak 3,29 % z celkovej výmery nepoľnohospodárskej pôdy. Ostatné plochy s rozlohou 59,5 ha tvoria 5,67 % z celkovej výmery nepoľnohospodárskej pôdy. Zvyšok nepoľnohospodárskej pôdy v katastri zaberajú prevažne vodné plochy.

1.2.2 Lesy

Lesy v katastri obce Šemša zaberajú 90,17 % z nepoľnohospodárskej pôdy. Lesné pozemky (945,7 ha) sú zalesnené prevažne dubovým lesom. Pôvodný súvislý lesný porast plní dôležitú pôdo ochrannú funkciu na strmých svahoch a zároveň biologickú a estetickú funkciu. Lesné porasty sú prevažne hospodárskeho charakteru a obhospodarujú ich Lesná správa Jasov a miestny Urbariát. Spôsob hospodárenia musí rešpektovať ochrannú a rekreačnú funkciu lesov vzhľadom na polohu v rekreačnom zázemí mesta Košice tým, že sa zavádzajú jemnejšie spôsoby obhospodarovania lesných porastov v zmysle ustanovení príslušných právnych predpisov.

Súčasný stav lesov je obrazom intenzívnej činnosti človeka. Pri hospodárení totiž prevažujú výrazne ekonomické pohľady nad ekologickými, čo má za následok oslabovanie všetkých funkcií. Taktiež prastaré porasty sa likvidujú bez ohľadu na zachovanie významných biotopov a prírodných ekosystémov.

Lesná vegetácia

V lesoch prevláda dub. Hlavné dreviny sú: dub, čiastočne buk, ale aj javor, jaseň, lipa, čerešňa, smrek, borovica a smrekovec.

1.2.3 Orná pôda a trvalé kultúry

Približne 73,9 % predstavuje orná pôda, kde v rastlinnej výrobe možno predpokladať zameranie výroby na pestovanie obilnín, krmív a silážnej kukurice. Poľnohospodársky podnik má v rámci katastra obce výrobnú bázu. V južnej časti obce sa nachádza rozsiahly poľnohospodársky

dvor. Väčšia časť areálu sa využíva pre prevádzku podniku a živočíšnu výrobu, menšia časť areálu pre nepoľnohospodársku výrobu a skladovanie.

Trvalé trávne porasty

Trvalé trávne porasty predstavujú 148,3 ha z poľnohospodárskeho fondu. Zväčša ide o prirodzené trávne bylinné spoločenstvá hydrofilného až mezofilného, okrajovo aj xerofilného charakteru.

1.2.4 Vodné plochy a toky

Obec Šemša nemá na svojom území rozsiahlejšie vodné plochy, žiadne väčšie vodné toky. Severojužným koridorom v intraviláne obce tečie miestny potok – (Šemšiansky potok, Vydumanec s prítokmi), ktorý ústi do vodnej nádrže s plochou 1,28 ha, ktorý slúži ako recipient. V južnej časti plochy nádrže je vyústenie s odtokom.

V obci sa nachádza **Malá vodná nádrž Šemša**, ktorá je účelovou vodnou nádržou určenou pre závlahy (v poslednom období sa však nevyužíva) postavená na Šemšianskom potoku v dĺžke 6,150 riečnych kilometrov. Objem nádrže je 21.500 m³. Nádrž je priečna a má aj retenčný objem. Hrádza nádrže je zemná s návodným opevnením dlažbovým kameňom.

Pri riešení vodohospodárskych problémov, aby sa dosiahli vyššie spomínané ciele, bude obec Šemša preferovať integrovaný prístup. To znamená, že ak sa bude investovať do získavania vodných zdrojov, je dôležité, aby daná investícia prospela aj ochrane pred povodňami, minimalizovala riziká výskytu suchých období, zmierňovala riziká z hydroklimatických zmien a podporovala aktívnu politiku zamestnanosti.

1.2.5 Plochy bez vegetácie

Sú to plochy bez akejkoľvek vegetačného porastu, ako št. cesty a ostatné cesty, ako aj miestne komunikácie, zastavané plochy a nádvorcia ako aj priestory výrobných prevádzok. Uvedené plochy, vzhľadom na nevhodnosť pre rozvoj biotypu majú z hľadiska ekologickej stability územia výrazne negatívny význam.

Prirodzené plochy bez vegetácie sa nevyskytujú.

1.2.6 Nelesná krovinová a drevinová vegetácia

Kroviny zastupuje krušina jelšová, lieska, hlohy, trnky, dráč obyčajný, vtáčí zob obyčajný a ruža roľná.

Darí sa tu ovocným stromom – jablkám, hruškám, slivkám, čerešňiam a orechom. Pestujú sa tu aj marhule a broskyne, ktoré si už vyžadujú zvýšenú starostlivosť.

1.2.7 Prvky bez vegetácie

Sem patria plochy, kde absentuje vegetácia z dôvodu neprimeraných ľudských zásahov napr. priehony dobytky).

1.2.8 Sídlné a technické prvky (antropogénne prvky)

Priemyselné a dobývacie objekty – V posudzovanom území sa nachádza dobývací priestor keramických ílov Šemša.

Energovody a produktovody - Obec Šemša je zásobovaná el. energiou z VN prípojky č.283, ktorá je napájaná z TR 110/ 22 kV Haniska s možnosťou napájania aj z TR Budulov a cez SS 22kV Terasa aj TR Košice- západ a juh. V obci je sedem transformátorov z ktorých štyri zásobujú súčasnú zástavbu v obci. Ostatné tri slúžia pre potreby Poľnohospodárskeho družstva, obal'ovačky a pre TV prevádzač. NN vedenia v obci sú vedené na betónových stĺpoch v časti izolovanými vodičmi v časti neizolovanými vodičmi. Na stĺpoch ktorých sú umiestnené aj svietidlá verejného osvetlenia o výkone 36 W.

Dopravné objekty a línie - Okrajom zastavenej časti obce prechádza komunikácia II/548 v smere Košice – Jasov. Slúži výhradne pre tranzitnú dopravu. Systém miestnych, obslužných a prístupových komunikácií so šírkami vozoviek 4 – 5m je neusporiadaný. Komunikácie sú vedené ako obslužné komunikácie, zaradené do funkčných tried C2-C3. Miestne komunikácie v novej časti zástavby sú vybudované v šírke 6,0 m.

Poľnohospodárske objekty – V obci sa nachádza sedem maštali, v ktorých sa chovajú ovce.

Lesohospodárske a vodohospodárske objekty – Vodná nádrž, čistička odpadových vôd, 4 vodojemy.

Obytné a administratívne plochy – Všetky obytné a administratívne objekty sú sústredené v intraviláne obce.

Sídlná vegetácia

Verejná zeleň v intraviláne m a tradičný charakter. Zeleň pozostáva prevažne z vysokých introdukovaných ihličnatých drevín.

Charakter osídlenia v obci predstavujú rodinné domy so záhradami. Na súkromných pozemkoch starostlivosť o zeleň zabezpečujú samotní obyvatelia obce a majitelia pozemkov. Starostlivosť o verejné priestranstvá a plochy lemujúce komunikácie zabezpečuje obec. Na blízkom svahu obce Šemša sa nachádza prírodný park v rozlohe 0,5 ha s menším počtom cudzokrajných drevín s pravidelnou sadovníckou úpravou a sekvojami.

Územná ochrana prírody

Ochranu prírody a krajiny uskutočňuje obec Šemša v súlade so zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Podľa tohto zákona je každý povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrozaním , poškodením a ničením a starať sa o jej zložky (všeobecná ochrana prírody a krajiny). Osobitná ochrana prírody sa realizuje územnou ochranou vo vymedzenom území, druhovou ochranou rastlín a živočíchov, nerastov a skamenelín a ochranou drevín.

1.2.9 Fauna a flóra

Rastlinstvo

Charakter rastlín a bohatstvo jej druhov zodpovedá prírodným podmienkam a antropickým aktivitám na území obce. Výrazným faktorom vplývajúcim na charakter vegetácie v obci Šemša je

kontinentálny charakter podnebia. Na území obce Šemša sa prelínajú teplomilné dubiny s dubohrabinou (zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, VEDA-SAV), ktorá je typická pre plochy podhorských pahorkatín až do výšky 600 m n. m. Hlavné dreviny sú: dub letný, dub zimný, breza, osika, agát, smrek obyčajný, smrekovec, zo stupňa bučín presahuje aj buk. Kroviny zastupuje krušina jelšová, lieska, hlohy, trnky, dráč obyčajný, vtáci zob obyčajný a ruža roľná. V podraсте nájdeme okrem iných aj jahodu lesnú, konvalinku a veternicu. Rúbaniská lesov zarastá lipnica hájna, lipkavec jarný, jahoda obyčajná, žihľava dvojdomá, ostružina krovitá, pichliač obyčajný, baza, náprstník veľkokvetý a iné. Lúky a pasienky sú polosuché. Na lúkach rastie ovsík obyčajný, stoklas mäkký, lipnica lúčna, myší chvost obyčajný, skorocel kopijovitý, štiav kyslý, ďatelina plazivá, iskerník prudký, skorocel prostredný, šalvia lúčna a iné.

Na súkromných pozemkoch a záhradách sa nachádzajú aj mnohé iné pre tento typ územia atypické druhy drevín a rastlínstva, ktoré spríjemňujú život obyvateľom a návštevníkom obce.

Podrobnejšie množstvo zelene v obci zachytávajú nasledujúce tabuľky:

Obecné parky	Ha
Obecný park	0,3

Parkovo upravené plochy	Ha
Parkovo upravené plochy v obci	0,3

Plochy lemujúce komunikácie	Ha
Plochy lemujúce obecné komunikácie	0

Živočíšstvo

Na území obce a v jej blízkom okolí sa vyskytujú rôzne živočíšne druhy. V oblasti lesa, na jeho okrajoch a v kroviskách sa vyskytuje (zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, VEDA-SAV) sviňa divá, mačka divá, plch obyčajný, rôzne druhy myší, krt obyčajný, srnec hôrny, veverica obyčajná, zabieha sem i zajac poľný a hojná je aj liška obyčajná a jež obyčajný. Z plazov sa tu nachádza jašterica zelená, slepúch obyčajný, užovka obyčajná a zmijovec hladký. Nachádza sa tu aj rosníčka stromová a ropucha obyčajná. Vtáctvo reprezentuje dudok obyčajný, žlna zelená, drozd čierny, sýkorky, vrabce, bažant obyčajný, ďatle, kuvik obyčajný a hojná je aj sojka obyčajná, hrdlička poľná, kukučka obyčajná, netopiere, a celý rad ďalších, najmä stehlíkov a peníc. Na duboch žije chrúst obyčajný a roháč veľký. Okrem iného tu žije aj kobylka dubová, zelená a spevavá. Z bezstavovcov sa vyskytujú včela medonosná, osa, sršeň, svetluška svätovánska, svrček poľný, cifruška červená, komáre a kliešte, ďalej mravec trávový, pásavka zemiaková, lienka sedembodkovaná a mnohé iné.

Z motýľov má zastúpenie mlynárik kapustný, babôčka bodliaková a iné. Zo slimákov je to najčastejšie slimák obyčajný a slimák poľný.

Sťahovavé vtáctvo zastupuje lastovička, bocian biely a čierny bocian.

Z domácich zvierat prevládajú psy, mačky a hydina.

1.2.10 Geológia a nerastné bohatstvo

Surovinovou základňou pre obec Šemša, ako aj pre celý Košický samosprávny kraj je oblasť Slovenského Rudohoria, kde sa nachádzajú pomerne veľké ložiská nerastných surovín. Okrem kaolínu sa na území obce nenachádzajú žiadne zásoby nerastných surovín. Avšak ložiská v Slovenskom Rudohorí podnietili vznik a rozvoj baníctva, hutníctva, farebných kovov a strojárstva v celej tejto oblasti. Tento priemysel, mal od svojho vzniku nemalý vplyv aj na rozvoj, ekonomiku a kvalitu života v obci Šemša.

V posledných rokoch je tento priemysel v útlme, čo sa podpísalo na viacerých ekonomických ukazovateľoch, ktoré nie sú v súčasnosti príliš priaznivé.

Obec Šemša bude v spolupráci s regiónom Rudohorie a VÚC podporovať vytváranie priestoru pre zahraničných a domácich strategických investorov, ktorí opäť pomôžu naštartovať rozvoj priemyslu v tejto oblasti.

1.2.11 Odpadové hospodárstvo

Odpadové hospodárstvo v obci Šemša je v súlade s Programom odpadového hospodárstva SR, ktorý definoval integrovanú koncepciu odpadového hospodárstva. Táto koncepcia definuje, že je potrebné:

- znižovať obsah toxických látok v odpadoch,
- zhodnocovať odpad v čo najväčšej možnej miere,
- tepelne upravovať odpady, pokiaľ ich nebolo možné inak využiť, s cieľom získať energiu, znížiť objem a hmotnosť odpadov a znížiť obsah škodlivých látok v odpadoch,
- skladovať odpady v čo najmenšej možnej miere.

Veľmi dôležitým zákonom je tiež Zákon NR SR č. 223/2001, ktorý vymedzuje účel odpadového hospodárstva, a ktorý je už v súlade s predpismi EÚ.

Z hľadiska budúcnosti v tejto oblasti je veľmi dôležitý triedený zber, ako triedenie odpadu na jednotlivé zložky a ich oddelené ukladanie (balenie) v mieste vzniku, ďalej zber, zvoz, spracovanie a využitie jednotlivých vytriedených zložiek. Zložky odpadu z hľadiska ich využiteľnosti sú *využiteľné zložky* (papier, sklo, kovy a pod.), *potencionálne využiteľné* (plasty, pneumatiky a pod.), *nevyužiteľné zložky* (minerálny odpad, popol a pod.), *zvyškový odpad* (neuvedený v predchádzajúcich ustanoveniach).

Obec Šemša v spolupráci so spoločnosťou AVE. V.O.D.O.S. realizuje triedenie odpadov. Odvoz tuhého komunálneho odpadu v obci Šemša zabezpečuje firma AVE. V.O.D.O.S. . Za rok 2008 vyprodukovala obec Šemša 147,5 ton zmesového komunálneho odpadu. Pre zlepšenie životného prostredia v obci Šemša, sa plánuje v najbližších rokoch investovať predovšetkým do ďalšieho rozvoja separovaného zberu. Veľmi dôležité je zvýšiť záujem občanov zapojiť sa čo v najplnšej miere do triedenia odpadov a tak eliminovať možnosť vzniku nelegálnych skládok na území obce.

Množstvo vyprodukovaného odpadu v obci Šemša zachytáva nasledujúca tabuľka:

Názov odpadu	množstvo (t)	spôsob likvidácie
domový odpad z domácnosti	74,73	AVE – V.O.D.S.

ostatný odpad podobný	11,21	AVE – V.O.D.S.
objemný odpad z domácnosti	53,90	AVE – V.O.D.S.
uličné smetie	2,3	AVE – V.O.D.S.
odpad zo zelene	5,3	Individuálne kompostovanie
žumpy, septiky	24 303 m ³	ČOV Šemša

Odvoz komunálneho odpadu v obci zabezpečuje spoločnosť AVE – V.O.D.S.

1.2.12 Voda

Obec má vybudovanú len I. etapu vodovodu. Obyvatelia obce Šemša majú pitnú vodu zabezpečenú z vlastných studní, v ktorých voda vo väčšine prípadov nevyhovuje zdravotno-technickým normám.

Obec Šemša, tak ako sme už spomínali, patrí do okresu Košice – okolie, ktorý je hospodárskym zázemím s významnými zdrojmi pitnej vody pre krajské sídlo Košice.

V prípade vybudovania vodovodnej siete bude jej prevádzkovateľom Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., OZ Košice. V súčasnosti je spracovaná technická dokumentácia k zriadeniu tejto vodovodnej siete. Obec bude zásobovaná z vodovodného radu Šemša – Hodkovce – Nováčany.

1.2.13 Chránené oblasti

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Ochranou prírody sa rozumie aj starostlivosť o ekosystémy.

Ochranu prírody a krajiny uskutočňuje obec Šemša v súlade so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Podľa tohto zákona je každý povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrozovaním, poškodením a ničením a starať sa o jej zložky (všeobecná ochrana prírody a krajiny).

Osobitná ochrana prírody sa realizuje územnou ochranou vo vymedzenom území, druhovou ochranou rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a ochranou drevín. Do spomínaného zákona boli zapracované, aj dve dôležité právne normy EÚ, ktoré tvoria dokument NATURA 2000. Po vstupe do Európskej únie sa musí Slovenská republika už riadiť európskym systémom ochrany prírody.

Na území obce Šemša sa nachádzajú viaceré objekty, ktoré sú pamiatkovo chránené. Patria medzi ne:

- **Kaštieľ barokovo – klasicistický**, postavený v 2. pol. 18. storočia a neskôr upravený. Jedná sa o dvojpodlažnú budovu s obdĺžnikovým dvojtraktovým pôdorysom a silne vystupujúcimi bočnými rizalitmi na záhradnej fasáde. Koncom 19. stor. pristavili k ľavému rizalitu bočné krídlo. Hlavná fasáda je obrátená smerom do dvora. Budova bola v 18. stor. jednopodlažná a neskôr ju nadstavili a jej priestory zároveň klasicisticky upravili.

- **Rímsko – katolícky kostol sv. Andreja** apoštola, neskorogotický, postavený v rokoch 1854 – 55 s použitím bližšie nezistenej staršej stavby. Roku 1904 dostal novú vežu a bol reštaurovaný. Je to jednoloďová stavba s rovným uzáverom a do štítového priečelia vstavanou vežou.

- **Neogotická pohrebná kaplnka** rodu Semseyovcov v lesnom prostredí nad kaštieľom.

- **Kaplnka v cirkevnom kláštornom objekte**

- **4 rodinné domy so zachovalými prvkami ľudovej architektúry**

- **Okrasný anglický park pri kaštieli**

1.2.13.1 NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok.

Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Základom pre vytvorenie sústavy NATURA 2000 sú dve právne normy EÚ:

- smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (známa tiež ako smernica o vtákoch - Birds Directive);
- smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (známa tiež ako smernica o biotopoch - Habitats Directive).

Sústavu NATURA 2000 tvoria teda 2 typy území:

- osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: **chránené vtáčie územia**;
- osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: **územia európskeho významu** - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Tieto dve smernice predstavujú doposiaľ najkomplexnejšiu právnu normu na ochranu prírody vo svete.

Smernice kladú dôraz na to, aby výber území NATURA 2000 bol vykonávaný na základe vedeckých podkladov (komplexných údajov o rozšírení a stave populácií jednotlivých rastlinných a živočíšnych druhov, údajov o rozlohe a zachovalosti biotopov). Výsledná sústava by mala zahŕňať najhodnotnejšie územia bez ohľadu na vlastnícke vzťahy či súčasné hospodárske využívanie.

NATURA 2000 má zabezpečiť priaznivý stav populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov, čo však vôbec nevylučuje hospodárske aktivity v územiach, pokiaľ tento priaznivý stav nenarušujú.

Volovské vrchy sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie rôznych vtáčích druhov. Obec Šemša patrí do tejto lokality.

1.2.13.2 Chránené územia prírody Slovenskej republiky

Základným legislatívnym dokumentom ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky, účinným od 1. januára 2003, je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 543/2003 z 25. júna 2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Tento zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, ako aj práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny s cieľom prispieť k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, utvárať podmienky na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.

Jedným zo spôsobov dosiahnutia tohto cieľa je územná ochrana. Ňou sa podľa zákona rozumie ochrana prírody a krajiny na území Slovenskej republiky alebo jeho časti. Pre územnú ochranu sa ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje. Na území, kde sa prekrývajú viaceré chránené územia s rôznymi stupňami ochrany, vždy platí najvyšší z nich.

Prvý stupeň ochrany platí všeobecne na území Slovenskej republiky, ktorému sa neposkytuje územná ochrana podľa § 17 až 31, čiže na území mimo osobitne vyhlásených chránených území.

Za chránené územia možno vyhlásiť lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu, biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo územia medzinárodného významu.

Obec Šemša sa nenachádza v štátnom zozname osobitne chránených častí prírody.

Kategórie chránených území:

- **Veľkoplošné chránené územia (VCHÚ):**
 - **Chránená krajinná oblasť (CHKO)** – rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 1 000 ha, s rozptýlenými ekosystémami, významnými pre zachovanie biologickej rozmanitosti a ekologickej stability, s charakteristickým vzhľadom krajiny alebo so špecifickými formami historického osídlenia. Na území CHKO platí 2. stupeň ochrany, ak nie je ustanovené inak.
 - **Národný park (NP)** – rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 1 000 ha, prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou, alebo v prirodzenej krajinskej štruktúre, tvoriace nadregionálne biocentrá a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti. Na území NP platí 3. stupeň ochrany, ak nie je ustanovené inak.
- **Maloplošné chránené územia (MCHÚ):**
 - **Chránený areál (CHA)** – lokalita, spravidla s výmerou do 1 000 ha, na ktorej sú biotopy európskeho alebo národného významu alebo ktorá je biotopom druhu európskeho alebo národného významu a kde priaznivý stav týchto biotopov závisí na obhospodarovaní človekom. Na území CHA platí 3., 4. alebo 5. stupeň ochrany.
 - **Prírodná rezervácia (PR) a národná prírodná rezervácia (NPR)** – lokalita, spravidla s výmerou do 1 000 ha, ktorá predstavuje pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho alebo národného významu alebo biotopy druhov

európskeho alebo národného významu. Na území PR a NPR platí 4. alebo 5. stupeň ochrany.

- **Prírodná pamiatka (PP) a národná prírodná pamiatka (NPP)** – bodový, líniový alebo iný maloplošný ekosystém, jeho zložky alebo prvky, spravidla s výmerou do 50 ha, ktoré majú vedecký, kultúrny, ekologický, estetický alebo krajinotvorný význam. Na území PP a NPP platí 4. alebo 5. stupeň ochrany.
- **Chránený krajinný prvok (CHKP)** – významný krajinný prvok, ktorý plní funkciu biocentra, biokoridoru alebo interakčného prvku najmä miestneho alebo regionálneho významu. Na území CHPK platí 2., 3., 4. alebo 5. stupeň ochrany.

Chránené územie môže byť na základe stavu biotopov rozčlenené najviac na štyri zóny, ak je to potrebné na zabezpečenie jeho starostlivosti. **Význam rozdelenia chráneného územia na zóny spočíva v diferenciacii ochrany a jej prispôsobení povahe prírodných hodnôt chráneného územia.** Zóny sa vymedzujú a odstupňujú tak, že piaty stupeň ochrany je určený v zóne A, štvrtý v zóne B, tretí v zóne C a druhý v zóne D.

Maloplošné chránené územia, ktoré sa stanú súčasťou vyhlásených zón CHKO alebo NP, sa vždy zrušia. Tým sa zjednoduší a zjednocuje systém ochrany jednotlivých CHKO a NP.

Zvláštna pozornosť sa v Slovenskej republike a jej environmentálnom práve venuje ochrane jaskýň a prírodných vodopádov, ktoré sú podľa zákona o ochrane prírody a krajiny prírodnými pamiatkami.

- **Jaskyňa** – podľa zákona o ochrane prírody a krajiny človeku prístupný a prírodnými procesmi vytvorený dutý podzemný priestor v zemskej kôre, ktorého dĺžka alebo hĺbka presahuje 2 m a rozmery povrchového otvoru sú menšie ako jeho dĺžka alebo hĺbka.
- **Prírodný vodopád** – podľa zákona prírodný skalný útvar, cez ktorý vodný tok pôsobením prírodných síl bez zásahu človeka padá z výšky nad 3 m alebo preteká súvislým alebo kaskádovitým skalným zrázom strmým viac ako 75° a voda v koryte pretrváva celý rok.
- **Jedinečnú jaskyňu alebo prírodný vodopád, ktoré predstavujú súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu,** môže Ministerstvo životného prostredia SR ustanoviť **za národnú prírodnú pamiatku (NPP)**. Pre jaskyne a prírodné vodopády a ich ochranné pásma platia **osobitné ochranné podmienky.**

1.2.13.3 Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Metodický pokyn MŽP SR 101/93-II., Zákon č. 287/1994 Z. z. definuje územný systém ekologickej stability nasledovne:

- ✓ ÚSES predstavuje takú celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine a vytvárať predpoklady pre trvalo udržateľný rozvoj.
- ✓ Cieľom vymedzovania ÚSES ako celoplošného systému stability v krajine je:
 1. zachovanie a podpora rozvoja prirodzeného geofondu krajiny (biodiverzity);
 2. zachovanie a doplnenie stabilizujúcich prvkov v krajine a zabezpečenie ich priaznivého pôsobenia na okolité, ekologicky menej stabilné časti krajiny;
 3. podpora možnosti polyfunkčného využívania krajiny;
 4. zachovanie významných krajinných fenoménov.
- ✓ Medzi kľúčové prvky „kostry stability“ zaradíme :

1. **biocentrum** – je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev;
2. **biokoridor** – predstavuje priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentra a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky;
3. **interakčný prvok** – tvorí určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov najmä močiar, porast, jazero prepojené na biocentra a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

V zmysle príslušného regionálneho ÚSES sa v posudzovanom území nachádza **reálny regionálny biokoridor** prebiehajúci od regionálneho biocentra Suchý dub vnútornou stranou západnej katastrálnej hranice smerom na juh kde pokračuje vonkajšou stranou južnej katastrálnej hranice na východ cez Grófov les kde sa stáča na juh. Predstavuje priestory pre migráciu bioty, ktoré sú najmenej narušené hospodárskymi zásahmi. V strednej časti územia sa nachádza **regionálne biocentrum** Suchý dub, ktoré je s ostatnými prvkami regionálneho systému ekologickej stability spojené regionálnym biokoridorom.

1.2.13.4 Nitrátová smernica

Nitrátová smernica (Smernica 91/676/EC o ochrane vodných zdrojov pred znečistením dusičnanmi pochádzajúcimi z poľnohospodárstva, tiež aj Nitrátová direktíva) je súborom opatrení smerujúcich k zníženiu možností znečistenia vodných zdrojov (povrchové aj podzemné) dusičnanmi, ktoré môžu pochádzať z minerálnych hnojív, a z hospodárskych hnojív (maštalný hnoj, hnojovica, močovka) a to vtedy, keď sú aplikované v nadmerných dávkach a v nesprávnom čase, alebo keď sú zle uskladňované.

Zraniteľné oblasti boli na území SR vyčlenené Nariadením vlády SR zo dňa 26.6.2003. Podľa tohto nariadenia bolo 1546 obcí vyhlásených za územia zraniteľné z hľadiska ochrany vodných zdrojov. Poľnohospodárske subjekty hospodáriace v spomínaných územiach sú povinné rešpektovať osobitné zásady hospodárenia.

V zraniteľných oblastiach sa na základe súboru pôdných, hydrologických, geografických a ekologických parametrov určili pre každý poľnohospodársky subjekt 3 kategórie obmedzení hospodárenia:

- **kategória A** - produkčné bloky s najnižším stupňom obmedzenia hospodárenia;
- **kategória B** - produkčné bloky so stredným stupňom obmedzenia hospodárenia;
- **kategória C** - produkčné bloky s najvyšším stupňom obmedzenia hospodárenia

1.2.14 Hluk

Hlukové zaťaženie prostredia je dnes fenoménom, ktorý je sprievodným javom mnohých aktivít človeka. Hluk je veľmi vážnym a stále podceňovaným rizikom pre zdravie veľkého počtu ľudí. Z regionálneho hľadiska je najvýznamnejším zdrojom hluku doprava. V životnom prostredí príčinou nárastu hladín hluku je neustály nárast intenzity dopravy, zlý technický stav motorových vozidiel a nekvalitný povrch komunikácií.

Obyvatelia Šemše nie sú vystavení zvýšeným účinkom hluku. Obec neplánuje v budúcnosti vyvíjať aktivity obmedzujúce hlukové zaťaženie obce.

1.3 Ľudské zdroje

1.3.1 Obyvateľstvo

Obec Šemša z hľadiska počtu obyvateľov patrí do skupiny obcí v Košickom samosprávnom kraji s počtom obyvateľov do 1000. K 31. 12. 2008 žilo v obci Šemša 760 obyvateľov, z toho bolo 420 mužov a 340 žien. Z toho 21,43% občanov v poproduktívnom veku. Obyvatelia v produktívnom veku predstavujú 67,62 % z celkového počtu obyvateľov obce. Celková rozloha katastrálneho územia obce je 17,16.km² a priemerná hustota osídlenia predstavovala 43 obyvateľov/km².

Ukazovateľ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet obyvateľov k 31.12.	794	723	730	737	730	726	726	743	760
Celkový prírastok/úbytok	2	6	7	7	-7	-4	-9	0	19
Prirodzený prírastok/úbytok	-13	-8	-7	-6	-12	-10	-12	-9	-14
Živonarodení	3	3	4	2	5	5	1	5	2
Zomrelí	16	11	11	8	17	15	12	14	16
Migračný prírastok/úbytok	15	14	14	13	5	6	2	9	33
Predproduktívni (0-14 rokov)	93	101	94	86	83	79	75	84	93
Produktívni (15-60m/54ž)	509	471	482	499	491	485	485	491	493
Poproduktívni (61m/55ž+)	192	151	154	152	156	162	163	166	174
Index starnutia	206,45	149,5	163,83	176,74	187,95	205,06	217,33	197,62	187,1
Index vitality	0,48	0,67	0,61	0,57	0,53	0,49	0,46	0,51	0,53

Zdroj: Krajská správa štatistického úradu v Košiciach, 31.12. 2008

Tab. 2 Demografická štruktúra obce

Demografické správanie sa obyvateľstva v obci Šemša zodpovedá typickému vývoju v obciach a mestách Slovenskej republiky. Od roku 2000 je k dispozícii prehľad o demografickom vývoji v obci Šemša. Počet obyvateľov postupne stúpa. V rokoch 2006 - 2007 došlo k miernemu nárastu počtu obyvateľov a rokoch 2003 - 2004 počet obyvateľov zaznamenal mierny pokles. Počet novonarodených detí má stabilné hodnoty, pričom v roku 2007 zaznamenával mierny nárast.

Celkový prírastok v obci zaznamenal najvýraznejšie hodnoty v r. 2008. Najvýraznejší migračný prírastok bol zaznamenaný v r. 2008.

Počet obyvateľov v produktívnom veku ma klesajúcu tendenciu od roku 2000. Počet obyvateľov v poproduktívnom veku zaznamenáva pomerne stabilné hodnoty, pričom v posledných rokoch je zaznamenaný mierny nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku.

Demografický vývoj v obci od roku 2004 zaznamenáva stabilné hodnoty počtu novonarodených detí čo sa odzrkadľuje v stabilných hodnotách počtu detí do veku 15 rokov. Počet detí v predproduktívnom veku má od roku 2006 stúpajúcu tendenciu.

1.3.1.1 Národnostná štruktúra a náboženská štruktúra

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z mája 2001 a údajov, ktoré poskytla obec bolo národnostné a náboženské zloženie trvale žijúcich obyvateľov v obci Šemša nasledovné:

Národnosť	Počet	Percentuálny	Spolky, aktivity
Slovenská	504	70,39%	
Česká	1	0,14%	Český spolok na Slovensku (v meste Košice)
Rómska	-	-	
Maďarská	-	-	
Poľská	-	-	
Ukrajinská	5	0,7%	
Ruská	1	0,14%	
Nemecká	-	-	
Rusínska	3	0,42%	Rusínska obroda (v meste Košice)
Chorvátska	-	-	
Srbská	-	-	
Židovská	-	-	
Ostatné, nezistené	202	28,21%	
Celkom	716	100 %	

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov - Štatistický úrad SR, 31.12. 2001

Tab. 3 Národnostná štruktúra

Národnostné menšiny sú v obci Šemša zastúpené iba nepatrne (29,61%) a to česká, rómska, maďarská, poľská, ukrajinská, nemecká, rusínska a ostatné - nezistené. V obci jednoznačne prevažujú obyvatelia slovenskej národnosti (70,39%).

Obyvatelia obce Šemša hlásiaci sa k národnostným menšinám môžu spolupracovať a vyvíjať aktivity v blízkom meste Košice v rámci Klubu národnostných menšín. Klub pôsobí na Mäsiarskej ul. č. 35 a sú v ňom zastúpené aj menšiny nachádzajúce sa v obci Malá Ida.

Český spolok na Slovensku

Je organizácia združujúca českú národnostnú menšinu v Slovenskej republike a jej priaznivcov. Pôsobí v desiatich regiónoch SR. V Košiciach a ich okolí združuje viac ako 500 členov. Bohatou činnosťou kultúrnou, spoločenskou a vzdelávacou sa usiluje o zachovanie a rozvíjanie národnostnej entity Čechov a Moravanov na Slovensku a v duchu vzájomnej tolerancie prispieva k dobrým vzťahom medzi všetkými národnostnými menšinami v Košiciach a v regióne východného Slovenska. Na pôde Českého spolku v Košiciach pôsobí spoločenský klub, detský a ženský spevácky zbor.

Rusínska obroda

Miestna organizácia Rusínskej obrody v Košiciach vyvíja kultúrno-osvetovú činnosť podľa finančných možností a to predstavenia divadla Alexandra Duchnoviča z Prešova, prednášky a besedy o dejinách karpatorusov, príležitostné aktivity a schôdze výboru a aktivistov. Jej aktivisti sa stretávajú zvyčajne mesačne a prejednávajú aktuálne otázky a úlohy v oblasti kultúrno-osvetovej. V posledných rokoch nastal útlm činnosti pre nedostatok finančných prostriedkov. Miestna organizácia Rusínskej obrody nemá vlastné priestory pre svoju činnosť.

Zväz Rusínov - Ukrajincov Slovenskej republiky

Mestská organizácia Zväzu Rusínov - Ukrajincov Slovenskej republiky (do roku 1990 Kultúrny zväz ukrajinských pracujúcich) v Košiciach ako národnostno-kultúrna organizácia sa vo svojej činnosti orientuje na rozvoj kultúry Rusínov - Ukrajincov. V súlade s uvedeným Mestská rada ZRUS pre svojich členov a ďalších obyvateľov mesta pripravuje programy rozličného žánru, ako napr. besedy, literárne večery, stretnutia s piesňou, podujatia zábavného charakteru, akcie pre deti a mládež, koncerty a vystúpenia súborov záujmovej umeleckej činnosti a pod. V rámci zväzu pracujú i súbory ZUČ - ochotnícky divadelný súbor DUMKA a Ukrajinský spevácky zbor KARPATY, ktoré úspešne reprezentujú organizáciu a mesto Košice na ústredných zväzových akciách, ako aj na iných podujatiach celoslovenského charakteru. Mestská organizácia ZRUS v Košiciach má v súčasnom období 7 základných organizácií s takmer 500-člennou základňou.

Náboženské vyznanie	Počet	Percentuálny
Rímsko-katolícka cirkev	460	64,25%
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1	0,14%
Gréckokatolícka cirkev	11	1,54%
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	-	-
Kresťanské zbory	-	-
Evanjelická cirkev metodistická	-	-
Cirkev adventistov siedmeho dňa	-	-
Pravoslávna cirkev	4	0,56%
Apoštolská cirkev	-	-
Reformovaná kresťanská cirkev	7	0,98%
Starokatolícka cirkev	-	-
Cirkev československá husitská	-	-
Bratská jednota baptistov	-	-
Židovské náboženské obce	-	-
Cirkev bratská	-	-
Ostatné	-	-
Bez vyznania	18	2,51%
Nezistená	215	30,03%
Celkom	716	100%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov - Štatistický úrad SR, 31.12. 2001

Tab. 4 Náboženská štruktúra

1.3.1.2 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu	Percentuálny počet
Základné vzdelanie	89	60	149	20,8 %
Stredné vzdelanie	179	135	314	43,9 %
Vysokoškolské vzdelanie	9	13	22	3,1 %
Ostatní bez udania školského vzdelania	18	2	20	2,79 %
Ostatní bez školského vzdelania	115	0	115	16,1 %
Deti do 16 rokov	37	59	96	13,4 %
Spolu obyvatelia	447	269	716	100 %

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov - Štatistický úrad SR, máj 2001

Tab. 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Stredné vzdelanie	Počet	Percentuálny
Učňovské stredné vzdelanie (bez maturity)	73	23,2 %
Stredné odborné vzdelanie (bez maturity)	64	20,4 %
Úplné učňovské stredné vzdelanie (s maturitou)	17	11,9 %
Úplné stredné odborné vzdelanie (s maturitou)	111	35,4 %
Úplné stredné všeobecné vzdelanie	15	4,8 %
Vyššie stredné vzdelanie	4	1,3 %
Spolu stredné vzdelanie	314	100 %

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov - Štatistický úrad SR, máj 2001

Tab. 6 Štruktúra obyvateľov podľa dosiahnutého stredoškolského vzdelania

Vysokoškolské vzdelanie	Počet	Percentuálny
Bakalárske vzdelanie	4	18,2 %
Magisterské, inžinierske, doktorské vzdelanie	16	72,7 %
Doktorandské vzdelanie	2	9,1%
Spolu vysokoškolské vzdelanie	22	100 %

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov - Štatistický úrad SR, máj 2001

Tab. 7 Štruktúra obyvateľov podľa dosiahnutého vysokoškolského vzdelania

Vysokoškolské vzdelanie podľa zamerania	Počet	Percentuálny
Univerzitné	8	36,4 %
Technické	9	41,0 %
Ekonomické	3	13,6 %
Poľnohospodárske	1	4,5 %
Ostatné	1	4,5 %
Spolu vysokoškolské vzdelanie	22	100 %

Zdroj: Sčítanie obyvateľov domov a bytov - Štatistický úrad SR, máj 2001

Tab. 8 Štruktúra obyvateľov podľa zamerania vysokoškolského vzdelania

1.3.2 Vzdelávanie a štruktúra školských zariadení

1.3.2.1 Štruktúra školských zariadení

Štruktúra školských zariadení je v obci Šemša nasledovná:

Školské zariadenie	Počet zariadení	Počet študentov
materské školy	1	18
základné školy	1	18

stredné školy	-	-
vysoké školy	-	-

Zdroj: obec Šemša

1.3.2.2 Materská škola

V súčasnosti sa na území obce Šemša nachádza jednotriedna materská škola v zriaďovateľskej pôsobnosti obce. Budova, v ktorej sa materská škola nachádza je už v nevyhovujúcom technickom stave a preto si vyžaduje v budúcnosti rekonštrukciu. V súčasnosti je pôsobisko Materskej školy v budove miestnej Základnej školy.

Štruktúra materskej školy				
Materská škola (názov)	Typ	Počet tried	Počet detí	Počet detí na triedu
Šemša	štátna	1	18	18

Zdroj: obec Šemša

Obec Šemša plánuje aj naďalej podporovať prevádzku materskej školy v rámci svojej pôsobnosti a dostupných finančných prostriedkov.

1.3.2.3 Základná škola

Zaistiť podmienky pre plnenie povinnej školskej dochádzky je zo zákona povinnosť obce. V obci Šemša sa nachádza jedna prvostupňová základná škola.

Základná škola bola v školských rokoch 2000/2001 a 2001/2002 dvojtriedna a od školského roku 2002/2003 len jednotriedna. Zahŕňa I. vyučovací stupeň s triedami 1 – 4. Počet žiakov zaznamenáva mierny pokles. Avšak v školskom roku 2009/2010 bola otvorená 1 trieda. S výraznejším poklesom žiakov sa už do budúcnosti už nepočíta. Stravovanie žiakov je zabezpečené v školskej jedálni.

Obec Šemša plánuje aj naďalej podporovať prevádzku základnej školy v rámci svojej pôsobnosti a dostupnosti finančných prostriedkov.

Medzi základné úlohy a priority ZŠ patrí kvalitná výchova a vzdelávanie žiakov. V budúcnosti sa škola chce okrem iného zamerať na skvalitnenie vzdelávacieho systému, inováciu odborných učební, rekonštrukciu budovy a areálu školy s využitím podporných fondov EÚ.

V obci Šemša sa už nenachádzajú žiadne školské zariadenia, stredné ani vysoké školy.

Štruktúra základnej školy				
Základná škola (názov)	Typ	Počet tried	Počet detí	Počet detí na triedu
Šemša	štátna	2	18	9

Zdroj: obec Šemša

1.3.2.4 Vedecko-výskumné a vzdelávacie zariadenia

V obci Šemša sa nenachádzajú žiadne vedecko-výskumné a vzdelávacie zariadenia.

1.3.3 Ekonomické zdroje

1.3.3.1 Ekonomická základňa

Veľmi dôležitým ukazovateľom pri analýze trhu práce je miera ekonomickej aktivity obyvateľstva, ktorá odráža veľkosť a kvalitu pracovného kapitálu. Miera ekonomickej aktivity obyvateľstva je pomer súčtu zamestnaných a nezamestnaných k počtu obyvateľov. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo teda zahŕňa všetky osoby, či už zamestnané alebo nezamestnané, ale nezahŕňa tie nezamestnané osoby, ktoré si prácu nehľadajú.

Medzi ekonomicky aktívne obyvateľstvo patrí obyvateľstvo, ktoré vykonáva akúkoľvek platenú prácu, alebo túto prácu momentálne nevykonáva v dôsledku dočasnej práceneschopnosti, čerpania dovolenky, či pre iné okolnosti, akými sú štrajky. Do kategórie ekonomicky aktívneho obyvateľstva patria i nezamestnaní. Nezamestnané obyvateľstvo je charakterizované ako obyvateľstvo, ktoré nevykonáva žiadnu platenú prácu, no aktívne si ju hľadá. V podmienkach Slovenskej republiky to znamená, že sa musia pravidelne, každé dva týždne hlásiť na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Dobrovoľne nezamestnané obyvateľstvo, t. j. nevykonávajú žiadnu platenú prácu a ani nemajú žiaden záujem si ju nájsť, nepatrí medzi nezamestnané obyvateľstvo (z hľadiska štatistického vykazovania i z hľadiska ekonomických vied).

1.3.3.2 Trh práce a zamestnanosť

Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa spoločenskej skupiny a podľa veku a pohlavia:

Vek	Zamestnanecká práca za mzdu, plat, inú odmenu				Č PrD*	Podnikatelia		VvRP*	OaN*	Ekon. aktívni	
	ŠP*	SP*	P, D, Iorg.*	Iný Z*		Bez Z*	So Z			Spolu	Rob*
15-19											
Muži	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3	1
Ženy	1	0	1	0	0	0	0	0	2	4	1
Spolu	1	1	1	0	0	0	0	0	4	7	2
20-29											
Muži	13	23	3	1	0	1	0	0	7	48	28
Ženy	6	15	2	0	0	0	0	0	12	35	5
Spolu	9	38	5	1	0	1	0	0	19	83	33
30-39											

Vek	Zamestnanecká práca za mzdu, plat, inú odmenu				Č PrD*	Podnikatelia		VvRP*	OaN*	Ekon. aktívni	
	ŠP*	SP*	P, D, Iorg.*	Iný Z*		Bez Z*	So Z			Spolu	Rob*
Muži	13	15	6	1	0	0	1	0	1	37	26
Ženy	19	11	3	0	0	0	3	0	4	40	18
Spolu	32	26	9	1	0	0	4	0	5	77	44
40-49											
Muži	15	8	3	0	0	5	0	1	2	34	22
Ženy	14	6	5	0	0	0	1	0	2	28	10
Spolu	29	14	8	0	0	5	1	1	4	62	32
50-54											
Muži	10	6	1	0	0	0	0	0	0	17	11
Ženy	18	0	1	0	0	0	1	0	0	20	4
Spolu	28	6	2	0	0	0	1	0	0	37	15
55-59											
Muži	8	1	1	0	0	0	0	0	0	10	5
Ženy	5	1	0	0	0	0	0	0	1	7	1
Spolu	13	2	1	0	0	0	0	0	1	17	6
60-64											
muži	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2
ženy	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
spolu	2	0	0	0	0	0	0	0	1	3	2
65+											
muži	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
ženy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
spolu	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Nezist.											
muži	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
ženy	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0
spolu	1	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0
Úhrn											
muži	61	54	14	2	0	6	1	1	14	153	95
ženy	65	33	12	0	0	0	5	0	22	137	39
spolu	126	87	26	2	0	0	6	1	36	290	134
V %	43,4	30	9	0,7	0	2,1	2,1	0,3	12,4	100	46,2

	Zamestnanecká práca za mzdu, plat, inú odmenu					Podnikatelia				Ekon. aktívni	
Vek	ŠP*	SP*	P, D, Iorg.*	Iný Z*	Č PrD*	Bez Z*	So Z	VvRP*	OaN*	Spolu	Rob*
Produk											
muži	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47,2	-
Ženy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85,8	-
Spolu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59,5	-
Poprod.											
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,2	-

Zdroj: Štatistický úrad

Tab. 9 Trh práce a zamestnanosť

Kategória	Muži	Ženy	Spolu
Osoby ekonomicky aktívne			
V % (z celkového počtu obyvateľov)	34,2	50,9	40,5
Spolu			
na materskej dovolenke	0	13	13
pracujúci dôchodcovia	3	5	8
vypomáhajúci v rodinnom podniku	1	0	1
nezamestnaní	22	29	51
Nepracujúci dôchodcovia	234	53	287
Ostatní nezávislí	2	4	6
Deti a žiaci ZŠ	37	63	100
Žiaci a študenti	17	10	27
V tom			
z učilíšť	4	0	4
zo stredných škôl	7	9	16
z vysokých škôl	6	1	7
Ostatní závislí, nezistení	2	4	6
Úhrn obyvateľov	447	269	716
Narodení v obci súčasného bydliska	166	166	332
V % (z celkového počtu obyvateľov)	37,1%	61,7%	46,4%

Zdroj: Štatistický úrad

Tab. 10 Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity

Kategória	Muži	Ženy	Spolu	Dochádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	15	10	25	8
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	4	6	2	1
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	1	0	1	1
Priemyselná výroba	48	9	57	46
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	6	0	6	6

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Šemša

Kategória	Muži	Ženy	Spolu	Dochádza do zamestnania
Stavebníctvo	9	3	12	8
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	14	19	33	17
Hotely a reštaurácie	2	5	7	3
Doprava, skladovanie a spoje	6	8	14	8
Peňažníctvo a poisťovníctvo	0	6	6	4
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	2	7	9	7
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	10	4	14	2
Školstvo	5	11	16	9
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	10	35	45	13
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	3	1	4	2
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	18	17	35	6
Spolu	153	137	290	141

Zdroj: Štatistický úrad

Tab. 11 Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, odvetvia hospodárstva a dochádzky do zamestnania

Z tabuliek nám vyplýva, že najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov je zamestnaných v odvetviach – priemyselná výroba, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť a bez udania odvetvia. Ďalším zaujímavým faktom, ktorý nám vyplynul z tejto tabuľky je, že z 290 ekonomicky aktívnych osôb až 141 dochádza za zamestnaním.

Kategorizáciu organizácií na území obce Šemša podľa počtu pracovníkov zachytáva nasledujúca tabuľka:

Počet zamestnancov	Fyzické osoby	Právnické osoby
nezistený	18	0
0	4	3
1	6	1
2	0	1
3-4	0	2
5-9	0	0
10-19	0	0
20-24	0	0
25-49	0	0
500-999	0	0

Zdroj: Štatistický úrad

Tab. 12 Kategorizácia organizácií podľa počtu zamestnancov

Z tabuľky vyplýva, že na území obce Šemša sa v súčasnosti nachádza 28 fyzických osôb a 7 právnická osôb

Najväčších zamestnávateľov, ktorí majú svoje sídlo na území Šemša zachytáva nasledujúca tabuľka:

Organizácie s najväčším počtom zamestnancov	
Firma, adresa	Počet pracovníkov
Dom sociálnych služieb, Šemša	89 - 100

Zdroj: Štatistický úrad

Tab. 13 Organizácie

1.3.3.3 Podnikateľská sféra

Rozdelenie firiem podľa právnej normy, podľa vlastníctva a podľa hlavnej kategórie OKEČ uvádzajú nasledujúce tabuľky:

Právna forma	Počet firiem
Fyzická osoba – príležitostne činná-zapísaná v registri daňového informačného systému	-
Podnikateľ - fyzická osoba nezapísaná v Obchodnom registri	24
Podnikateľ – fyzická osoba – zapísaná v Obchodnom registri	-
Samostatne hospodáriaci roľník nezapísaný v Obchodnom registri	2
Samostatne hospodáriaci roľník zapísaný v Obchodnom registri	-
Slobodné povolanie – fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona	2
Slobodné povolanie – fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona zapísaná v Obchodnom registri	-
Podnikateľ fyzická osoba nezapísaná v Obchodnom registri – podnikajúca súčasne ako samostatne hosp. roľník	-
Podnikateľ fyzická osoba zapísaná v Obchodnom registri – podnikajúca súčasne ako samostatne hosp. roľník	-
Podnikateľ fyzická osoba nezapísaná v Obchodnom registri – podnikajúca súčasne ako osoba so slob. povolaním	-
Podnikateľ fyzická osoba nezapísaná v Obchodnom registri – podnikajúca súčasne ako osoba so slob. povolaním	-
Verejná obchodná spoločnosť	-
Spoločnosť s ručením obmedzením	5
Komanditná spoločnosť	-
Nadácia	-
Neinvestičný fond	-
Nezisková organizácia	-
Akciová spoločnosť	-
Európske zoskupenie hospodárskych záujmov	-
Európska spoločnosť	-
Európske družstvo	-
Družstvo	1
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	1

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Šemša

Právna forma	Počet firiem
Štátny podnik	-
Národná banka Slovenska	-
Banka – štátny peňažný ústav	-
Rozpočtová organizácia	-
Príspevková organizácia	-
Fondy	-
Verejnoprávna inštitúcia	-
Zahraničná osoba, právnická osoba so sídlom mimo územia SR	-
Zahraničná osoba, fyzická osoba s bydliskom mimo územia SR	-
Sociálna a zdravotné poisťovne	-
Doplňková dôchodková poisťovňa	-
Komoditná burza	-
Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)	-
Politická strana, politické hnutie	-
Cirkevná organizácia	-
Stavovská organizácia – profesná komora	-
Komora (s výnimkou profesných komôr)	-
Záujmové združenie právnických osôb	-
Záujmové združenie fyzických osôb bez právnej spôsobilosti	-
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)	-
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)	-
Európske zoskupenie územnej spolupráce	-
Zastupiteľské orgány iných štátov	-
Zahraničné kultúrne, informačné stredisko, rozhlasová, tlačová a televízna agentúra	-
Medzinárodné organizácie a združenia	-
Zastúpenie zahraničnej právnickej osoby	-
Miestna jednotka bez právnej spôsobilosti	-
Nešpecifikovaná právna forma	-

Zdroj: Štatistický úrad

Tab. 14 Firmy podľa právnej formy

Druh vlastníctva	Počet firiem
Zatiaľ nezistené	—
Medzinárodné s prevažujúcim verejným sektorom	—
Súkromné tuzemské	34
Družstevné	1
Štátne	—
Vlastníctvo územnej samosprávy	—
Vlastníctvo združení, politických strán a cirkví	—
Zahraničné	—
Medzinárodné s prevažujúcim súkromným sektorom	—
Spolu	—

Zdroj: Štatistický úrad

Tab. 15 Firmy podľa vlastníctva

Kód	Sekcia/divízia	Počet subjektov
A	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	4
01	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	2
02	Lesníctvo, ťažba dreva a súvisiace služby	2
B	Rybolov, chov rýb	—
05	Rybolov, chov rýb a súvisiace služby	—
C	Ťažba nerastných surovín	—
CA	Ťažba energetických surovín	—
10	Ťažba čierneho uhlia, hnedého uhlia a lignitu; ťažba rašeliny	—
11	Ťažba ropy a zemného plynu; súvisiace služby okrem prieskumu	—
12	Ťažba a úprava uránových a tóriových rúd	—
CB	Ťažba neenergetických surovín	—
13	Ťažba a úprava rúd	—
14	Ťažba a úprava ostatných nerastov	—
D	Priemyselná výroba	—
DA	Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	—
15	Výroba potravín a nápojov	—
16	Výroba tabakových výrobkov	—
DB	Výroba textílií a odevov	—
17	Výroba textílií	—
18	Výroba odevov; úprava a farbenie kožušín	—
DC	Spracúvanie kože a výroba kožených výrobkov	—
19	Vyčistiťovanie a úprava kože; výroba brašnárskeho a sedlárskeho tovaru a obuvi	—
DD	Spracúvanie dreva a výroba výrobkov z dreva	3
20	Spracúvanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem výroby nábytku; výroba výrobkov zo slamy, z prútia a podobných materiálov	3
DE	Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera; vydavateľstvo a tlač	1
21	Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera	—
22	Vydavateľstvo, tlač a reprodukcia nahratých nosičov záznamu	1
DF	Výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	—
23	Výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	—
DG	Výroba chemikálií, chemických výrobkov a chemických vlákien	—
24	Výroba chemikálií a chemických výrobkov	—
DH	Výroba výrobkov z gumy a plastov	—
25	Výroba výrobkov z gumy a plastu	—
DI	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	—
26	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	—
DJ	Výroba kovov a kovových výrobkov	2
27	Výroba kovov	—
28	Výroba kovových konštrukcií a kovových výrobkov okrem výroby strojov a zariadení	2
DK	Výroba strojov a zariadení i. n.	—
29	Výroba strojov a zariadení i. n.	—

Kód	Sekcia/divízia	Počet subjektov
DL	Výroba elektrických a optických zariadení	—
30	Výroba kancelárskych strojov a počítačov	—
31	Výroba elektrických strojov a prístrojov i. n.	—
32	Výroba rádiových, televíznych a komunikačných zariadení a prístrojov	—
33	Výroba zdravotníckych, presných a optických prístrojov, hodín a hodínok	—
DM	Výroba dopravných prostriedkov	—
34	Výroba motorových vozidiel, prívesov a návesov	—
35	Výroba ostatných dopravných zariadení	—
DN	Výroba i. n.	—
36	Výroba nábytku; výroba i. n.	—
37	Recyklovanie	—
E	Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	—
40	Výroba a rozvod elektriny, plynu, pary a teplej vody	—
41	Úprava a rozvod vody	—
F	Stavebníctvo	2
45	Stavebníctvo	2
G	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	16
50	Predaj, údržba a oprava motorových vozidiel a motocyklov, maloobchodný predaj pohonných látok	2
51	Veľkoobchod a sprostredkovanie veľkoobchodu okrem motorových vozidiel a motocyklov	7
52	Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov; oprava tovaru osobnej potreby a potrieb pre domácnosť	7
H	Hotely a reštaurácie	—
55	Hotely a reštaurácie	—
I	Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	1
60	Pozemná doprava, potrubná doprava	1
61	Vodná doprava	—
62	Letecká a kozmická doprava	—
63	Vedľajšie a pomocné činnosti v doprave; činnosti cestovných kancelárií	—
64	Pošty a telekomunikácie	—
J	Finančné sprostredkovanie	1
65	Finančné sprostredkovanie okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenie	—
66	Poistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho	—
67	Pomocné činnosti súvisiace s finančným sprostredkovaním	1
K	Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	4
70	Činnosti v oblasti nehnuteľnosti	—
71	Prenájom strojov a zariadení bez obsluhy a prenájom tovaru osobnej spotreby a potrieb pre domácnosť	—
72	Počítačové a súvisiace činnosti	1
73	Výskum a vývoj	—
74	Iné obchodné služby	3
L	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	—
75	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	—
M	Školstvo	—
80	Školstvo	—

Kód	Sekcia/divízia	Počet subjektov
N	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	—
85	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	—
O	Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	1
90	Odstraňovanie odpadových vôd a odpadov, hygienické a podobné činnosti	—
91	Činnosti členských organizácií e. n.	—
92	Rekreačné, kultúrne a športové činnosti	—
93	Ostatné služby	1
P	Činnosti domácností	—
95	Činnosti domácností ako zamestnávateľov domáceho personálu	—
96	Nerozlíšené činnosti v domácnostiach produkujúce tovar pre vlastné použitie	—
97	Nerozlíšené činnosti v domácnostiach produkujúce služby pre vlastné použitie	—
Q	Exteritoriálne organizácie a združenia	—
99	Exteritoriálne organizácie a združenia	—
	Spolu	35

Zdroj: Štatistický úrad

Tab. 16 Právnické osoby podľa hlavnej kategórie ŠKEČ

Druh	Počet
Predajne potravin. tovaru	0
Predajne zmiešan. tovaru	2
Predajne nepotravin. tovaru	-
Obchodné domy a nákupné strediská	-
Pohostinstvá	3
Zastúpenia bánk	-
Zastúpenia poisťovní	-

Tab. 17 Vybrané služby

Na území obce Šemša nie je zastúpený bankový ani poisťovací sektor.

1.3.3.4 Nezamestnanosť

Nezamestnanosť v obci Šemša sleduje Úrad práce sociálnych vecí a rodiny so sídlom v meste Košice na Staničnom námestí č. 9.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Bolo zriadené ako verejnoprávna inštitúcia na zabezpečovanie ústavného práva občanov na zamestnanie. Spôsob financovania činnosti a hospodárenie je založené na fondovom princípe oddelenom od štátneho rozpočtu. Činnosť ústredia je realizovaná samosprávnymi a výkonnými orgánmi.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny ako verejnoprávna inštitúcia zabezpečuje realizáciu cieľov a úloh politiky trhu práce a vytvára podmienky na fungovanie trhu práce a jeho rozvoj.

Hlavnou úlohou ústredia práce je zabezpečovať politiku trhu práce, ktorou realizuje právo občanov na vhodné zamestnanie prostredníctvom systému podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní sa na pracovné miesta na trhu práce najmä :

- sprostredkovaním zamestnania;
- poskytovaním poradenstva pre výber zamestnania a voľbu povolania;
- podporovaním vytvárania nových pracovných príležitostí;
- podporovaním udržiavania existujúcich pracovných miest;
- napomáhaním profesnej a územnej mobility;
- zmierňovaním negatívnych dôsledkov štrukturálnych, organizačných a racionalizačných opatrení na zamestnanosť;
- zvýšenou starostlivosťou o pracovné uplatnenie;
- mladistvých, ktorí nepokračujú v príprave na povolanie;
- absolventov stredných a vysokých škôl;
- občanov nad 50 rokov veku;
- dlhodobo nezamestnaných evidovaných viac ako 1 rok;
- občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou;
- poskytovaním podpory v nezamestnanosti.

Orgány Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny v rozsahu vymedzenom zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti v znení neskorších predpisov spravujú finančné prostriedky, rozhodujú o ich použití, kontrolujú ich použitie a hospodárenie s nimi.

Nezamestnanosť bola sledovaná do roku 1998 podľa jednotlivých okresov. Obec Šemša patrí do okresu Košice - okolie.

Údaje v rámci obce sú k dispozícii len v posledných rokoch a k dispozícii sú iba informácie o celkovej evidencii uchádzačov o zamestnanie. Šemša spolu s okresom Košice – okolie patrí medzi regióny s pomerne vysokou mierou nezamestnanosti.

Nezamestnanosť je bližšie rozpísaná v Tab. 18 Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných za roky 2004 – 2009, Tab. 19 Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania, Tab. 20 Štruktúra nezamestnaných podľa veku, Tab. 21 Štruktúra nezamestnaných podľa klasifikácie posledného zamestnania (KZAM PZ), Tab. 22 Štruktúra nezamestnaných podľa dĺžky evidencie.

V rámci evidencie nezamestnaných v obci nezamestnanosť v roku 2009 stúpol. Nezamestnanosť prevažuje u mužov. Prevažujú nezamestnaní s nižším dosiahnutým vzdelaním. Podľa vekovej kategórie najviac nezamestnaných je vo veku od 20 do 29, od 40 do 49 a od 50 do 54 rokov. Prevládajú nezamestnaní s dĺžkou evidencie do 1 roka.

Vývoj nezamestnanosti obec Šemša						
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Muži	14	11	6	10	9	13
Ženy	15	7	6	6	6	10
Spolu – počet nezamestnaných	29	18	12	16	15	23

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 31.12.2009
Tab. 18 Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0 – Bez vzdelania	0	0	0	0	0	0
1 – Základné vzdelanie	4	4	4	3	3	4
2 – SOU vyučený	15	9	4	6	7	9
3 – SOU bez maturity	0	0	0	0	0	0
4 – SOU s maturitou	3	1	1	5	1	4
5 – Gymnázium	0	1	1	0	1	2
6 – SOŠ	7	3	2	2	3	2
7 – vyššie stredné vzdelanie	0	0	0	0	0	0
8 – VŠ	0	0	0	0	0	2
9 – vedecká výchova	0	0	0	0	0	0
Spolu – počet evidovaných nezamestnaných	29	18	12	16	15	23

Ústredie práce ,sociálnych vecí a rodiny, 31.12.2009

Tab. 19 Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Do 19 rokov	0	0	1	0	1	2
20-29 rokov	5	2	2	2	1	3
30-39 rokov	6	7	4	6	5	9
40-49 rokov	15	6	3	4	7	5
50-54 rokov	2	2	1	2	0	3
55-60 rokov	1	1	1	2	1	1
nad 60 rokov	0	0	0	0	0	0
Spolu – počet evidovaných nezamestnaných	29	18	12	16	15	23

Ústredie práce ,sociálnych vecí a rodiny, 31.12.2009

Tab. 20 Štruktúra nezamestnaných podľa veku (stav k 31. 05. 2009)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Hl. tr. 0 - Príslušníci armády (profesionálni vojaci)	0	0	0	0	0	0
Hl. tr. 1 – Zákonodarcovia, vedúci a riadiaci pracovníci	0	0	0	0	0	2
Hl. tr. 2 – Vedeckí a odborní duševní pracovníci	1	0	0	0	0	0
Hl. tr. 3 – Technickí, zdravotníckí a pedagogickí pracovníci	3	0	1	4	1	3
Hl. tr. 4 – Nižší administratívni pracovníci	2	0	0	1	1	0
Hl. tr. 5 – Prevádzkoví pracovníci v službách a obchode	1	2	1	0	2	3

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Šemša

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Hl. tr. 6 – Kvalifikovaní robotníci v poľn., lesníctve, spracovatelia, opravári	0	0	0	0	0	0
Hl. tr. 7 – Remeselníci a kvalifikovaní výrobcovia, spracovatelia, opravári	4	1	0	1	1	3
Hl. tr. 8 – Obsluha strojov a zariadení	3	3	1	0	1	2
Hl. tr. 9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	4	2	2	1	1	1
Hl. tr. A – Osoby bez pracovného zaradenia	11	10	7	9	8	9
Spolu – počet evidovaných nezamestnaných	29	18	12	16	15	23

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 31.12.2009

Tab. 21 Štruktúra nezamestnaných podľa kvalifikácie posledného zamestnania (KZAM PZ)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Do 12 mesiacov	9	8	5	9	10	18
13-24 mesiacov	10	1	2	3	0	1
Nad 24 mesiacov	10	9	5	4	5	4
Spolu – počet evidovaných nezamestnaných	29	18	12	16	15	23

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 31.12.2009

Tab. 22 Štruktúra nezamestnaných podľa dĺžky evidencie

1.3.3.5 Cestovný ruch

Rozvoj cestovného ruchu je jednou z priorít hospodárskej politiky Slovenskej republiky. Podľa Národného programu rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike: „Cestovný ruch predstavuje odvetvie, ktoré má prierezový charakter a na jeho realizácii sa priamo podieľa celý rad ďalších odvetví (doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, priemyselné odvetvia, poľnohospodárstvo,...). Je to odvetvie sektoru služieb, ktoré v ekonomikách vyspelých krajín už predstavujú výrazne nadpolovičný až dvojtretinový podiel. Aj v rámci služieb, ktoré ako celok vykazujú vysokú dynamiku, sa radí cestovný ruch k tým rýchle rastúcim. Prognózy Svetovej organizácie cestovného ruchu (WTO), Svetovej rady cestovného ruchu (WTTC), odborných inštitúcií i expertov sa vzácnne zhodujú na jeho ďalšom dynamickom raste v celosvetovom rozsahu. Priemerný medzi ročný rast cestovného ruchu vo svetovom meradle sa prognózuje tempom 2,5 - 2,8%. Je to v súlade s rastom voľného času, dôchodkov, rozvojom dopravy, rastom vzdelanostnej úrovne i zmenami životného štýlu“.

Cestovný ruch je významným činiteľom ekonomického rastu, faktora platobnej bilancie štátu, zamestnanosti a regionálneho rozvoja, s pozitívnym vplyvom na kultúrny a sociálny život spoločnosti. Aktívne saldo nášho cestovného ruchu vylepšuje platobnú bilanciu SR a prispieva k tvorbe jeho devízových rezerv. Významný je aj vplyv cestovného ruchu na vývoj zamestnanosti, pričom veľkú časť zamestnancov predstavuje relatívne málo kvalifikovaná pracovná sila. Práve tá, ktorá tvorí podstatnú časť nezamestnaných. Okrem pracovných miest v zariadeniach cestovného ruchu, vyvoláva tvorbu pracovných miest aj v dodávateľských odvetviach.

Obec Šemša patrí do okresu Košice – okolie, kde základné štatistické údaje sú nasledovné:

Ukazovateľ	Počet
Ubytovacie zariadenia spolu	26
v tom	
hotely, motely, penzióny	11
turistické ubytovne	1
ostatné zariadenia	14
Lôžka spolu	1 152
v tom	
hotely, motely, penzióny	639
turistické ubytovane	77
ostatné zariadenia	436
Návštevníci spolu	24 386
z toho zahraniční	3 421
priemerný počet prenocovaní	2,7
čisté využitie kapacity v %	21,0

Tab. 23 Ubytovacie zariadenia v okrese Košice - okolie

Ukazovateľ	Ubytovacie zariadenia spolu	Z toho hotely, motely, penzióny
Počet ubytovacích zariadení	30	17
Izieb	997	582
Lôžok	2 087	1 266
Návštevníci spolu v tom	120 191	65 401
Domáci	80 570	36 900
Zahraničný	39 621	28 501
Počet prenocovaní spolu, v tom návštevníkov:	203 385	109 352
Domácich	123 430	52 141
Zahraničných	79 955	57 211
Priemerný počet prenocovaní		
1 návštevníka spolu	1,7	1,7
Domáceho návštevníka	1,5	1,4
Zahraničného návštevníka	2,0	2,0
Čisté využitie kapacity	28,7	27,5

Tab. 24 Prehľad cestovného ruchu

Obec Šemša sa nachádza 15 kilometrov od mesta Košice, ktoré je strediskom cestovného ruchu pre túto oblasť, a teda môže mať výrazný vplyv na rozvoj cestovného ruchu aj v obci Šemša.

Základná štatistika cestovného ruchu mesta Košice je v súčasnosti nasledovná:

Krajina trvalého pobytu zahraničných návštevníkov	Počet návštevníkov	Štruktúra v %
Spolu	39 621	100
Bulharsko	313	0,8

Krajina trvalého pobytu zahraničných návštevníkov	Počet návštevníkov	Štruktúra v %
Česká republika	12 559	31,7
Francúzsko	1 006	2,5
Grécko	100	0,3
Holandsko	619	1,6
Chorvátsko	234	0,6
Juhoslávia	206	0,5
Maďarsko	3 115	7,9
Nemecko	2 695	6,8
Poľsko	4 500	11,4
Rakúsko	1 641	4,1
Rumunsko	542	1,4
Rusko	432	1,1
Ukrajina	1 641	4,1
Kanada	314	0,8
USA	2 342	5,9
Japonsko	449	1,1
Austrália a Oceánia	244	0,6
Ostatné štáty	6 669	16,8

Tab. 25 Zahraničné návštevy Košíc podľa krajiny pôvodu

V rámci okresu Košice – okolie, do ktorého ako sme už spomínali patrí aj obec Šemša sú nasledovné ubytovacie zariadenia:

Zariadenie	Počet zariadení	Počet lôžok
Hotely, motely, botely *****, ***	2	53
Hotely, motely a botely ***, *	5	314
Penzióny	5	116
Turistické ubytovne	7	230
Chatové osady	8	412
Kempingy	3	90

Tab. 26 Ubytovacie zariadenia

Na základe tejto podrobnej štatistiky, môžeme konštatovať, že návštevnosť predovšetkým zahraničných turistov je veľmi nízka. Ubytovacích zariadení je tiež pomerne málo a značný deficit je ostatných zariadení cestovného ruchu.

Cestovný ruch je silne ovplyvňovaný územnými podmienkami nezávislými od územno-správneho usporiadania SR.

Šemša sa nachádza niekoľko kilometrov od mesta Košice. Prírodné podmienky v obci a jej okolí predstavujú veľmi dobrý a zaujímavý potenciál pre rozvoj cestovného ruchu. Obec leží v hornatej oblasti Slovenského Rudohoria v krásnom, tichom a lesmi obklopenom prostredí, ktoré je zvlášť atraktívne pre rozvoj zdravotného cestovného ruchu s dôrazom na relaxáciu, podporu telesnej kondície a skrášľovania. Prostredie je veľmi vhodné aj pre rozvoj vidieckej turistiky alebo agroturistiky. Zároveň aj veľmi vhodné pre rozvoj cykloturistiky. Výhodou predstavuje na jednej strane aj pomerne blízka poloha rekreačnej vodnej nádrže Bukovec a na druhej strane pomerne blízko sa nachádzajúca Kojšovská hoľa so známym zimným lyžiarskym strediskom. Nevýhodou oblasti je nedostatok zariadení cestovného ruchu, ako aj absencia služieb cestovného ruchu. V obci

a v jej okolí je potrebné predovšetkým podporiť infraštruktúru cestovného ruchu, zatraktívniť prostredie obce a podporiť podnikanie v cestovnom ruchu.

Cieľovou skupinou by boli predovšetkým turisti, obchodní cestujúci, ale aj obyvatelia a návštevníci mesta Košice, okolitých obcí a regiónu.

Doplňkovou formou cestovného ruchu by mohol byť aj poľovnícky cestovný ruch a rybolov.

Obec Šemša má teda existujúce podmienky, aby v najbližších rokoch rozvíjala na svojom území cestovný ruch. Ide však o veľmi nákladný proces, či už finančne, časovo, a tak zásadné zmeny nemožno očakávať v krátkom čase.

Taktiež treba podotknúť, že rozvoj cestovného ruchu je silne ovplyvňovaný vonkajším a vnútorným prostredím. Pričom vonkajšie prostredie tvorí ekonomické, sociálne, technologické a ekologické prostredie. Najvýraznejší vplyv na rozvoj cestovného ruchu má pritom z ekonomického prostredia – inflácia a kúpna sila koruny, vnútorná konvertibilita a menový kurz, životné náklady, hospodársky rast a nezamestnanosť, prístup k úverom a zahraničné investície, privatizácia, podmienky podnikania a daňové zaťaženie, zo sociálneho prostredia – platené dovolenky a voľný čas, z technologického – rozvoj dopravy, informačných technológií a infraštruktúry. Ekologické prostredie tvorí najmä – ponuka, zákazníci – účastníci cestovného ruchu, ich dopyt a konkurencia.

Na základe predchádzajúceho zhodnotenia môžeme konštatovať, že obec Šemša má potenciál pre rozvoj viacerých nosných foriem cestovného ruchu. Jednalo by sa ako o vidiecky cestovný ruch a agroturistiku, tak aj o kúpeľný a zdravotný cestovný ruch, ale okrajovo tiež o kultúrny. Tieto formy cestovného ruchu sú považované aj podľa Národného programu rozvoja cestovného ruchu v SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu za nosné a veľmi významné formy cestovného ruchu SR. To znamená, že sú predovšetkým významné z hľadiska podielu a veľkosti na našom cestovnom ruchu ako celku a na jeho ekonomických prínosoch. Sú kľúčové tak z hľadiska zahraničného ako aj domáceho cestovného ruchu, pričom v prvom prípade je ich dominancia ešte výraznejšia. Cieľovou skupinou by boli predovšetkým turisti, obchodní cestujúci, ale aj obyvatelia mesta Košice, okolitých obcí a obyvatelia regiónu.

Obec Šemša má s okolitými obcami vytvorený región Rudohorie čo je z pohľadu rozvoja cestovného ruchu pre všetky tieto obce v danom združení určite veľkým prínosom. Okolité obce totiž majú takisto potenciál pre rozvíjanie cestovného ruchu, či už sú to klimatické podmienky, prírodné prostredie, kultúrne – historické pamiatky (V Medzeve, kláštorň komplex v Jasove,...), hámre v Medzeve, kúpele Štós, zimné lyžiarske strediská (Kojšová hoľa), Chránená krajinná oblasť Slovenský kras (patrí tu veľká časť okolitého územia), poľovnícke revíry a pod.

Vzhľadom k týmto skutočnostiam je pre rozvoj cestovného ruchu v Šemši priam nevyhnutná úspešná spolupráca medzi obcami združenými v tomto regióne.

Šemša a celý región má teda existujúce podmienky aby v najbližších rokoch rozvíjal na svojom území tieto formy cestovného ruchu. Ide však o veľmi nákladný proces, či už finančne, časovo a tak zásadné zmeny nemožno očakávať v krátkom čase.

Taktiež treba podotknúť, že rozvoj cestovného ruchu je silne ovplyvňovaný vonkajším a vnútorným prostredím. Pričom vonkajšie prostredie tvorí ekonomické, sociálne, technologické a ekologické prostredie. Najvýraznejší vplyv na rozvoj cestovného ruchu má pritom z ekonomického prostredia – inflácia a kúpna sila koruny, vnútorná konvertibilita a menový kurz, životné náklady, hospodársky rast a nezamestnanosť, prístup k úverom a zahraničné investície, privatizácia, podmienky podnikania a daňové zaťaženie, zo sociálneho prostredia – platené

dovolenky a voľný čas, z technologického – rozvoj dopravy, informačných technológií a infraštruktúry. Ekologické prostredie je základným predpokladom rozvoja cestovného ruchu. Slovensko je unikátne z hľadiska rozmanitosti prírodných krás, čo vytvára predpoklady pre jeho využitie pre potreby cestovného ruchu pri rešpektovaní kritérií a podmienok trvalo udržateľného rozvoja. Vnútorne prostredie tvorí najmä – ponuka, zákazníci – účastníci cestovného ruchu, ich dopyt a konkurencia.

1.4 Materiálne a fyzické zdroje

1.4.1 Zariadenia občianskej vybavenosti

Na území obce Šemša sa v súčasnosti nachádzajú 2 predajne potravinárskeho tovaru. V obci sa nachádza cintorín, ktorého kapacita umožňuje jeho ďalšie rozšírenie v závislosti od potrieb obce. O charaktere novej časti cintorína rozhodnú obyvatelia obce. Budú sa môcť rozhodnúť medzi existujúcim tradičným charakterom alebo si zvolia v súčasnosti stále viac podporovaný model upravenej trávnej plochy s viditeľne umiestnenými náhrobnými kameňmi. V obci sa nachádza 1 servis motorových vozidiel. Typ a množstvo zariadení občianskej vybavenosti v obci bude podmienený aktuálnymi potrebami súčasných i budúcich obyvateľov a návštevníkov obce.

Typ a množstvo zariadení občianskej vybavenosti sú ovplyvňované strediskovým charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov, návštevníkov a ich potrebami a polohou obce nachádzajúcej sa v blízkosti miest Medzev, Moldava nad Bodvou a krajského mesta Košice. Rozvoj zariadení občianskej vybavenosti v obci bude podmienený aktuálnymi potrebami súčasných i budúcich obyvateľov a návštevníkov obce.

Zariadenia občianskej vybavenosti		
Zariadenie	Počet	Zoznam, popis
Obchodné domy a supermarkety	0	
Predajne potravinárskeho tovaru	0	
Predajne zmiešaného tovaru	2	Potraviny Mava Market, Šemša 116 Potraviny Egros, Šemša 136
Predajne nepotravinárskeho tovaru	0	
Poskytovatelia služieb a strediská služieb	0	
Benzínové čerpacie stanice	0	
Predajne motorových vozidiel	0	
Servisy motorových vozidiel	1	Autoservis Vincent Seman, Šemša 146
Pošty	1	Slovenská pošta, Šemša 116
Domy smútku	0	
Cintoríny	1	

Tab. 27 Kapacity občianskej vybavenosti

1.4.2 Rozvoj bývania

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z mája 2001 sa v obci Šemša nachádzalo 174 domov, z toho 167 rodinných domov, 3 bytových domov a 4 ostatných budov. Priemerný počet osôb na jeden byt sú 23,2 osoby. Priemerný vek domov je 34 rokov. Prevažná väčšina obyvateľov obýva rodinné domy.

	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu
Budovy počet	167	3	4	174
obývané budovy	140	3	0	143
neobývané budovy	27	0	1	28
bytové jednotky – počet	172	14	1	187
obývané byty	142	14	0	156
neobývané byty	30	0	1	31
Priemerná obytná plocha na 1 byt v m ²	79,4	49	-	76,7
Priemerný počet miestností na 1 byt	4,27	2,86	-	4,14
Priemerný počet osôb na 1 byt	3,24	3,93	-	3,3
Priemerný vek domov	34	21	-	34

Tab. 28 Bytový fond podľa druhu budovy

	Počet bytov	Percentuálny počet
1-izbové byty	3	1,9 %
2-izbové byty	16	10,3 %
3-izbové byty	43	27,6 %
4-izbové byty	30	19,2 %
5- a viacizbové byty	64	41,0 %
Spolu	156	100 %

Tab. 29 Bytový fond podľa počtu obytných miestností

Obdobie výstavby	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	Percentuálny počet
do 1899	8	0	0	8	5,13 %
1900-1919	5	0	0	5	3,21 %
1920-1945	8	0	0	8	5,13 %

Obdobie výstavby	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	Percentuálny počet
1946-1970	48	4	0	52	33,33 %
1971-1980	35	0	0	35	22,44 %
1981-1990	21	10	0	31	19,87 %
1991-2001	17	0	0	17	10,9 %
Spolu	142	14	0	156	100 %

Tab. 30 Bytový fond podľa veku budovy (počet bytov)

	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	Percentuálny podiel
I. kategória	105	14	0	119	76,28 %
II. kategória	16	0	0	16	10,26 %
III. kategória	2	0	0	2	1,28 %
IV. kategória	19	0	0	19	12,18 %
Spolu	142	14	0	156	100 %

Tab. 31 Bytový fond podľa kategorizácie bytov (počet bytov)

	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	Percentuálny podiel
Štát	1	0	0	1	0,7 %
Bytové družstvo	0	3	0	3	2,1 %
Obce	-	-	-	-	-
Fyzické osoby	134	0	0	134	93,71 %
Právnické osoby	2	0	0	2	1,4 %
Ostatné	3	0	0	3	2,1 %
Spolu	140	3	0	143	100 %

Tab. 32 Bytový fond podľa vlastníctva (počet budov)

Výhľadový rozvoj bývania s podrobnejším popisom vytypovaných stavebných lokalít v katastrálnom území obce Šemša podrobne zohľadňuje územný plán obce.

1.4.3 Sociálne služby

Rozvoj sociálnych služieb v obci Šemša je podmienený blízkosťou krajského mesta Košice, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a ich aktuálnymi potrebami.

V obci sa nachádzajú subjekty zaoberajúce sa poskytovaním sociálnej pomoci obyvateľom. Ide o Domov sociálnych služieb pre dospelých občanov s mentálnym postihnutím, s kapacitou 200

lôžok, ktoré sa nachádza v historickej budove miestneho kaštieľa. Zriaďovateľom a prevádzkovateľom tohto zariadenia je VÚC Košice.

Sociálne služby si v súčasnej podobe zabezpečuje obec sama, formou opatrovateľskej služby pre starších, nevládných a inak odkázaných obyvateľov obce.

Ďalšie možnosti sociálnych služieb môžu obyvatelia obce využívať v blízkom meste Košice. S predpokladaným rastom počtu obyvateľov v poproduktívnom veku možno v budúcnosti predpokladať aj ich zvýšený záujem o poskytovanie rôznych foriem sociálnych služieb na území obce Šemša.

Obec bude v budúcnosti podporovať rozvoj rôznych služieb sociálnej starostlivosti v závislosti od aktuálnych potrieb a požiadaviek obyvateľov obce. V záujme potrieb obyvateľov bude podporovať aj pôsobenie rôznych nezávislých subjektov poskytujúcich sociálne služby obyvateľom obce.

Sociálne aktivity sa budú prednostne zameriavať na nasledovné skupiny občanov:

- Starší občania a zdravotne postihnutí občania v obci Šemša
- Mladé rodiny, mládež a deti
- Sociálne slabé rodiny, disfunkčné rodiny a neprispôsobivý občania.

1.4.4 Zdravotníctvo

Za zdravotníckou starostlivosťou obyvatelia dochádzajú do blízkeho mesta Košice. Za odbornými vyšetreniami dochádzajú obyvatelia obce do blízkej Nemocnice s poliklinikou v MČ Košice – Šaca.

Obec Šemša plánuje v rámci svojich možností podporovať vznik a pôsobenie súkromných poskytovateľov zdravotníckych služieb v obci a v jej blízkom okolí, podporovať a rozvíjať preventívnu starostlivosť o zdravie obyvateľov v obci ako aj podporovať rekonštrukciu a modernizáciu budovy zdravotného ústavu s dôrazom na rozvoj spolupráce a poskytovanie aspoň minimálnej zdravotnej starostlivosti obyvateľom obce.

Keďže obyvatelia obce využívajú zdravotnú starostlivosť aj v zdravotníckych zariadeniach nachádzajúcich sa v meste Košice aj oni sú účastníkmi projektu Svetovej zdravotníckej organizácie WHO „Zdravé mestá“. Z toho dôvodu uvádzame stručnú charakteristiku spomínaného projektu.

Projekt WHO "Zdravé mestá"

Viac než 1 300 miest a mestečiek po celej Európe (29 krajín) sa zapojilo do iniciatívy Svetovej zdravotníckej organizácie WHO EURO pod názvom: "Zdravie pre všetkých". Projekt, ktorý získal podporu národných vlád sa usiluje nájsť nové cesty zlepšenia zdravia najmä pre obyvateľov miest.

Projekt sa nachádza v V. fáze (2009 – 2013). Celkový cieľ V. fázy je zdravie a možnosť poskytovania rovnocennej zdravotnej starostlivosti pre všetkých. Mestá sa zameriavajú na 3 hlavné témy : starostlivosť a podporné prostredie, zdravý život a zdravý mestský štýl.

Profil zdravia mesta Košice

Všetky mestá medzinárodnej siete "Zdravých miest" Svetovej zdravotníckej organizácie súhlasili s vypracovaním Profilu zdravia.

Profil zdravia mesta obsahuje kvantitatívny a kvalitatívny popis zdravia občanov a faktorov, ktoré ovplyvňujú ich zdravie. Popisuje problémy a navrhuje oblasti pre zlepšenie. Poskytuje živý a súčasne vedecky podložený súhrn podkladov o zdraví mesta a môže vyvolať záujem verejnosti. Pre správu mesta poskytuje možnosť určenia cieľov do budúcnosti a sledovať proces ich realizácie.

Profil zdravia mesta nie je jedno rázový dokument, ale dynamický pohľad na zdravie občanov mesta, ktorý by sa mal obnovovať v jeden až dvojročných intervaloch ako významný nástroj zdravotnej stratégie mesta. Profil je základným podkladom na vypracovanie Plánu zdravia mesta. Ten bude slúžiť ako "cestovný poriadok" pre akcie na ozdravenie životného prostredia, bude podnecovať k zmenám v životnom štýle, viesť ku skvalitneniu zdravotného povedomia všetkých obyvateľov a následne k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov mesta Košíc a jeho okolia.

1.4.5 Bezpečnosť

Obec Šemša aktívne spolupracuje s Policajným zborom SR v obci Jasov pri zabezpečení bezpečnosti. V obci sa nenachádza úradovňa PZ SR. V obci bol zaznamenaný trvalý nárast kriminality vo veľkej miere spojený s krádežami za ktoré boli v prevažnej miere zodpovední spoločensky neprispôsobiví občania z blízkej obce Jasov. V súčasnosti došlo k zlepšeniu situácie aj vďaka spolupráce s policajným zborom.

Obyvatelia obce Šemša sú častými návštevníkmi blízkeho mesta Košice (zvlášť deti a mládež), v ktorom je problém bezpečnosti, boja s kriminalitou a vandalizmom vnímaný občanmi mesta ako jeden z najdôležitejších. Z tohto dôvodu popíšeme kapitolu bezpečnosť podrobnejšie.

Obyvatelia mesta Košice a jeho návštevníci očakávajú, že mesto Košice bude partnerom mestskej i štátnej polícii a budú problém bezpečnosti riešiť v prospech všetkých občanov a návštevníkov mesta nasledovnými spôsobmi (*zdroj: Košický občiansky kruh*):

- sústrediť sa na rizikové lokality v meste, kde sa koncentruje kriminalita - vreckári, vandali, asociáli, tmavé miesta lákajúce na obťažovanie mladých dievčat i všetkých občanov;
- polícia by mala menej bojovať s občanom a viac mu pomáhať, mala by viac spolupracovať s občanmi;
- členovia polície by mali byť motivovaní sústredovať sa na lokality koncentrovanej kriminality;
- občania by mali viac spolupracovať s políciou - potreba pestovať vzájomnú dôveru;
- je nevyhnutná spolupráca medzi samosprávou, mestskou i štátnou políciou;
- program bezpečnosti mesta by mal byť koordinovaný s programom aktívnej politiky zamestnanosti - prevencia pred sociálnou kriminalitou – nezamestnanosť a stav biedy je zdrojom kriminality (podľa predbežných odhadov je v Košiciach okolo 10.000 ľudí žijacich sa drobnou kriminalitou ako zdrojom obživy);
- je nevyhnutná prevencia pred drogovou závislosťou.

Program bezpečnosti mesta by mal:

- zverejňovať informácie pre občanov o rizikových lokalitách kriminality;
- zbaviť anonymity policajtov v duchu „Poznaj svojho policajta“, aby sa posilňovala dôvera medzi Policajným zborom a občanmi;
- posilniť bezpečnosť v dopravných prostriedkoch;
- posilňovať a pestovať solidaritu medzi občanmi, pretože za stav bezpečnosti sú zodpovední všetci;
- ponúkať spoluprácu s ďalšími zainteresovanými subjektmi, napríklad poisťovňami i podnikateľskými subjektmi potrebujúcimi ochranu pred kriminalitou;

- je nevyhnutné posilňovať morálny kredit policajtov;
- mesto potrebuje vytvoriť systém integrovanej bezpečnosti prepojený na komplexný monitorovací a informačný systém (budovanie infobanky prostredníctvom infosiete);

Budovanie centrálnych garáží v historickom jadre Košíc, rozšíri centrálnu pešiu zónu v historickom jadre, vyrieši problém ochrany áut pred vlámaním.

Mestská polícia

je poriadkový útvar mesta Košice, ktorý na území mesta Košice zabezpečuje verejný poriadok a poskytuje služby obyvateľstvu mesta a iným osobám, ktoré sa na území mesta zdržiavajú. Nakoľko mestská polícia vznikla z vôle obyvateľov Košíc, neplní len represívne funkcie, ale poskytuje aj nasledovné služby:

- ochrana života, zdravia a majetku;
- ochrana pred priestupkami a inými sociálnymi prejavmi;
- ochrana pred trestnou činnosťou a prejavmi kriminality;
- čistota a kultúrnosť verejných priestranstiev;
- ochrana životného prostredia a verejnoprospešných zariadení;
- vzťahy medzi ľuďmi, skupinami osôb a národnostných menšín;
- presadzovanie hodnôt výhodných pre celok a ich ochrana sebeckým a individuálnym poškodzovaním ostatných;
- spolupráca s inými zložkami pôsobiacimi v oblasti verejného poriadku, občianskeho spolunažívania a pod.;
- ochrana mládeže pred prejavmi výtržníctva, násilníctva, neúcty k spoločnému majetku;
- ochrana pred alkoholovou a inou toxikomániou;
- ochrana ďalších oprávnených záujmov, práv a požiadaviek obyvateľov mesta.

Činnosť príslušníkov mestskej polície sa prejavuje v nasledujúcich základných formách:

- správny dohľad;
- kontrola dodržiavania konkrétnych predpisov na úseku verejného poriadku a bezpečnosti;
- objasňovanie a riešenie priestupkov

Štátna polícia

Policajný zbor SR (PZ) je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy vo veciach vnútorného poriadku, bezpečnosti, boja proti zločinnosti vrátane jej organizovaných foriem a úlohy, ktoré pre Policajný zbor vyplývajú z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky. Policajný zbor pri plnení svojich úloh spolupracuje:

- s orgánmi verejnej moci;
- ozbrojenými silami;
- ozbrojenými bezpečnostnými zbormi;
- ozbrojenými zbormi;
- Slovenskou informačnou službou;
- s právnickými osobami a fyzickými osobami;
- s orgánmi územnej samosprávy;
- najmä pri určovaní priorít prevencie kriminality;
- ochrany verejného poriadku;

- zamerania boja s kriminalitou;
- s políciami iných štátov;
- s medzinárodnými policajnými organizáciami.

Policajný zbor sa člení na službu justičnej, kriminálnej, finančnej, poriadkovej, dopravnej, ochrany objektov, cudzineckej, hraničnej, osobitného určenia, ochrany určených osôb a inšpekčnej polície. Organizačnou súčasťou Policajného zboru je aj útvar kriminalisticko-expertíznych činností.

1.4.6 Inštitúcie pôsobiace v obci

V obci Šemša má sídlo Obecný úrad Šemša, ktorý predstavuje verejnú inštitúciu, ktorá zabezpečuje výkon štátnej správy v jeho pôsobnosti. Stavebný úrad má spoločnú úradovňu v rámci regiónu Rudohorie v obci Poproč .

Verejné inštitúcie	
Názov	Adresa
Obecný úrad Šemša	Šemša č. 116, okres Košice – okolie

Obec Šemša

Tab. 33 Inštitúcie

1.4.7 Šport a rekreácia

Obyvatelia a návštevníci obce majú možnosť sa venovať rôznym druhom športu: futbalu, turistike, volejbalu a tenisu. Pre tieto športy sú vytvorené primerané podmienky a ponúka sa tu možnosť kombinácie kultúrneho a športového vyžitia pre návštevníkov a obyvateľov obce.

V obci Šemša sú k dispozícii nasledovné športové zariadenia:

Športové zariadenia	
Zoznam	Športové zameranie
Futbalové ihrisko, Šemša	Futbal
Kolkáreň, Šemša	Kolky
Školské ihrisko	Tenis, volejbalové ihrisko

Obec Šemša

Športové organizácie a združenia	
Organizácia	Adresa
Kolkársky klub Šemša	Šemša 141

Obec Šemša

V obci Šemša sú organizované v spolupráci s obecným úradom, ZŠ rôzne futbalové a iné súťažné podujatia zamerané nielen na dospelých, ale aj na starších obyvateľov a mládež:

- Turnaj v kolkoch
- Nohejbalový turnaj

Obec bude mať záujem aj naďalej podporovať tradičné športové podujatia, podporovať rozvoj mládežníckeho futbalu a iných mládežníckych športov, spolupracovať s okolitými obcami a mestami pri organizovaní športových podujatí pre deti, mládež i dospelých. Cieľom obce je aj podporovať skvalitňovanie existujúcich športových zariadení v obci, podporovať pôsobenie rôznych športových organizácií a podporovať výstavbu nových športových zariadení podľa potrieb obyvateľov a návštevníkov obce.

1.4.8 Kultúra

V obci Šemša sa nachádza miestny Kultúrny dom, v ktorom je taktiež situovaná obecná knižnica, ktorú čaká rekonštrukcia a obnova knižného fondu a verejne prístupný internet. V týchto priestoroch sa usporadúvajú rôzne kultúrne podujatia. Obyvatelia obce, dospelí i mládež sa aktívne zapájajú do kultúrneho života v obci. Prehľad kultúrnych inštitúcií a kultúrnych podujatí sa nachádza v nasledovných tabuľkách.

Kultúrne inštitúcie v obci	
Kultúrne inštitúcie	Počet
Kultúrny dom	1
Obecná knižnica	1

Obec Šemša

Kultúrne a spoločenské podujatia		
Názov akcie	Termín	Organizátor
Deň obce Šemša	jún - august	Obec
Karneval	február	Obec + škola
Vítanie Vianoc	december	Obec + škola
Deň matiek	máj	Obec + škola

Obec Šemša

1.4.9 Historické a kultúrne pamiatky

V obci sa nachádza aj rímsko-katolícky kostol sv. Andreja, postavený v rokoch 1854- 1855 s použitím bližšie nezistenej staršej stavby. Roku 1904 dostal tento kostol novú vežu a jeho rekonštrukcia prebieha aj v súčasnosti.

Na území obce sa nachádza jeden objekt, ktorý je z hľadiska kultúrnych pamiatok veľmi dôležitý. Kaštieľ postavený v barokovo-klasicistickom štýle, v 2. pol. 18. storočia, ktorý bol neskoršie upravený. K historickým pamiatkam obce patrí v lesnom prostredí nachádzajúca sa pohrebňa kaplnka rodu Semseyovcov, ktorá je v súčasnosti taktiež v rekonštrukcii.

1.5 Technická infraštruktúra

1.5.1 Dopravná infraštruktúra – širšie dopravné vzťahy

Obec Šemša sa nachádza približne 15 km od mesta Košice, ktoré je významným priemyselným centrom východnej časti Slovenskej republiky. Predstavuje významný dopravný uzol cestnej, železničnej i leteckej dopravy. Vzhľadom na blízkosť tohto významného dopravného uzla – mesta Košice- uvádzame infraštruktúru širších dopravných vzťahov aj v súvislosti s týmto mestom. Napojenosť obcí na tento významný dopravný uzol je spracovaný v záverečných odsekoch každej podkapitoly.

1.5.1.1 Cestná doprava

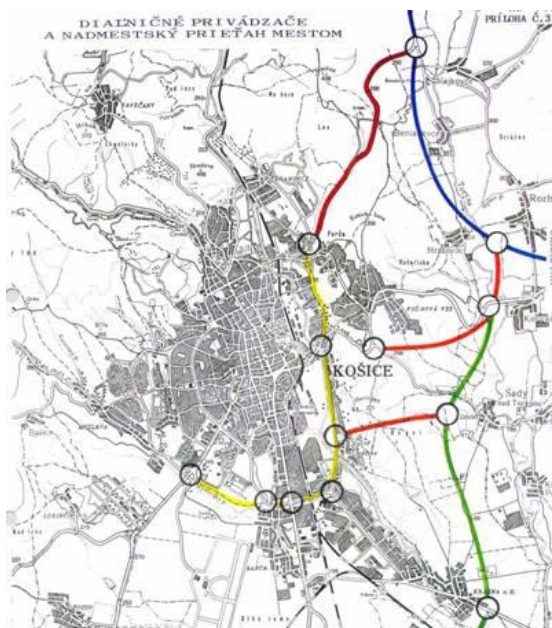
Z hľadiska siete ciest európskeho významu Krajské mesto – Košice leží na dvoch hlavných prietáhoch ciest nadnárodného charakteru. Je to v prvom rade prietah v smere západ – východ t.j. z Čiech a Rakúska v smere na východ na Ukrajinu a ďalej do ďalších štátov bývalého Sovietskeho zväzu. Druhý dôležitý prietah je v smere sever – juh t.j. z Poľska a pobaltských štátov v smere na Maďarsko a ďalej na Balkán.

Obr. 4 – Križovatka významných európskych ciest

Košice teda ležia na križovatke významných európskych ciest E 50 v trase cesty Žilina – Prešov –Košice – Michalovce – hranica s Ukrajinou a E 71 v trase cesty Košice – Seňa – hranica

s Maďarskom. Obidva tieto cestné ťahy sú súčasťou severojužného rýchlostného ťahu s pripojením na E – 371 Prešov – Svidník – Poľská republika.

Obr. 5 - Diaľnica

Diaľnica je vybudovaná iba v úseku Prešov – Košice. Nadregionálny aj medzinárodný význam má i cesta E 571 v trase cesty I/50 Košice – Bratislava – hranica s Rakúskom resp. Českou republikou.

Na rýchlostné komunikácie nadväzujú komunikácie základnej cestnej siete – cesty II: triedy v smeroch na :

- Slanské mesto – Trebišov
- Spišská Nová Ves – Vysoké Tatry
- Jasov – Medzev

Najvýznamnejšou rozvojovou osou v regióne je severojužný koridor Prešov – Košice, ktorý je súčasťou významnej obchodnej cesty zo stredoveku (tzv. Jantárová cesta), ktorá viedla z Balkánu na sever Európy. Vzájomná blízkosť dvoch významných centier osídlenia Košíc a Prešova umožňuje intenzívny tok ekonomického i spoločenského života a svojím zázemím vytvára priestorovú sídelnú štruktúru nadregionálneho významu.

V meste a v jeho okolí prebiehajú aj v súčasnej dobe práce na budovaní diaľničnej siete. V realizácii je diaľničný privádzač „Košice“ na úseku od diaľnice Budimír až po smer na Rožňavu. Tento nadmestský prietah mestom bude plniť aj funkciu obchvatu mesta Košice. Po ich dobudovaní sa výrazne zrýchli prechod cez mesto v smere sever – juh, ktorý je teraz najproblémovnejší.

V rámci tzv. druhého južného diaľničného ťahu Bratislava – Zvolen – Košice sa predpokladá v najbližšej dobe prestavať cestu I. triedy č. 50 v úseku Rožňava – Moldava nad Bodvou – Košice na výkonnú 4-prúdovú komunikáciu rýchlostného charakteru a jej prepojenie na dopravný systém Košíc.

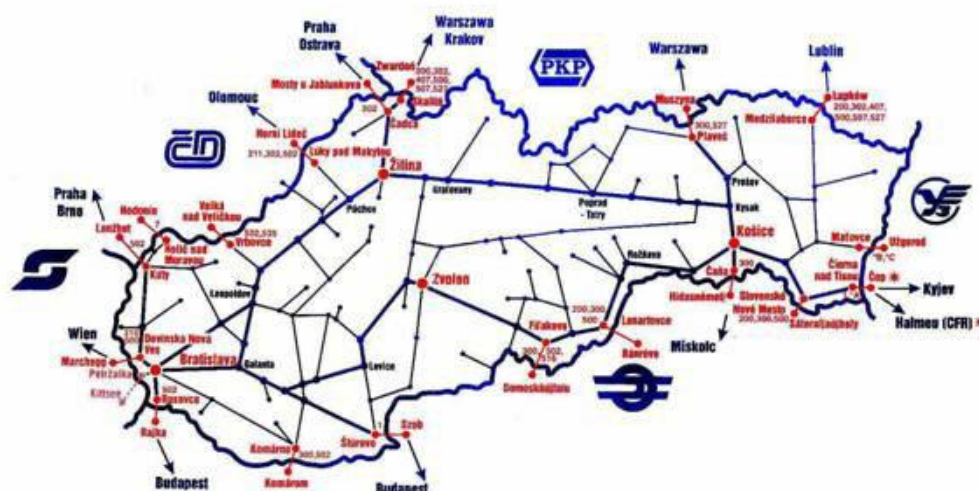
Obec Šemša je napojená na mesto Košice cestou II. triedy č. 548 v smere Košice – Jasov – Medzev – Štós. Táto cesta je obchvatom obce Šemša. Priamy prístup do obce Šemša je cez prietah III/548. Prístup k medzinárodnej ceste E 571 je možný priamym prepojením s cestou II/548 pri Košiciach a taktiež prostredníctvom cesty II/550 v smere Jasov – Moldava nad Bodvou.

1.5.1.2 Železničná doprava

Železničnú sieť tvoria trate troch rozchodov (normálny, široký a úzky rozchod).

Základné železničné ťahy:

Hlavný ťah Čierna n/T. – Košice – Žilina – Bratislava je zaradený do európskej železničnej siete a trať je elektrifikovaná. Trať južného ťahu Košice – Zvolen – Bratislava je čiastočne elektrifikovaná. Tieto trate sú využívané pre medzinárodnú i vnútroštátnu, osobnú i nákladnú dopravu.

Obr. 6 – Železničné trate

Trate dôležitých pohraničných prechodov:

Severovýchodné spojenie z Poľska do Maďarska v trase štátna hranica Poľska – Plaveč – Kysak – Košice – Čaňa – štátna hranica Maďarska je elektrifikovaný na cca 60 %. Širokorozchodná trať Ukrajina – Maťovce – areál U. S. Steel Košice je elektrifikovaná a slúži na prepravu surovín a tovarov z Ukrajiny priamo do hutníckeho areálu, bez nutnosti prekládky na náš železničný systém.

Osobná stanica Košice má 13 dopravných koľají, ktoré slúžia pre osobnú dopravu, prepravu spešnin a pre nákladnú dopravu. Medzinárodné osobné vlaky premávajú do Maďarska – Miskolc, Budapešť; Poľska – Krakov, Waršava; Bulharska; Rumunska a Čiech – Praha, Cheb odkiaľ je možné spojenie do Spolkovej republiky Nemecko. Košicami denne prechádza 46 tranzitných nákladných vlakov. Železničná doprava z Košíc je významným článkom aj pre kombinovanú prepravu nákladov na medzinárodnú vodnú dopravu (smer Gdynia, Gdansk, Štetín, Rijeka, Koper).

Veľký význam majú aj východoslovenské prekladiská normálneho a širokého rozchodu v Čiernej nad Tisou a Maťovciach, ktoré slúžia najmä na prepravu zásielok, tovarov a surovín z krajín bývalého Sovietskeho zväzu.

V obci Šemša nie je zastúpená železničná doprava. Najbližšie zastúpenie železničnej dopravy je v asi 12,5 km vzdalenej obci Jasov. Jednokoľajová železničná trať zo smeru Moldava nad Bodvou – Jasov - Medzev je prepojená na druhý južný hlavný železničný ťah Košice – Zvolen. V súčasnej dobe premáva po tejto trati iba nákladná preprava. Pätnásťkilometrová regionálna železnica má vyše sto rokov.

1.5.1.3 Letecká doprava

Medzinárodné letisko Košice je druhé najväčšie letisko na Slovensku. Poloha letiska je asi 6 km južne od centra mesta Košice. Letisko vzniklo v roku 1952 ako letisko vtedajších Československých aerolínii a bolo riadené vtedajšou vládou. V roku 1994 prevzala kontrolu nad letiskami Bratislava, Košice, Piešťany, Poprad - Tatry a Sliač Slovenská správa letísk so sídlom v Bratislave, ktorá i v súčasnosti dohliada na činnosť jednotlivých letísk na Slovensku.

V súčasnosti je letisko schopné obslúžiť od malých „bussines“ lietadiel po Boeing 767 a Airbus 300. V roku 1992 bola kompletne zrekonštruovaná vzletová a pristávacia dráha, ktorej konečná dĺžka dosahuje 3100 metrov. Pristávacie a vzletové manévry lietadiel sú kontrolované novým monitorovacím a kontrolným zariadením.

Rozvoj letiska Košice z hľadiska maximálnych možností jeho budúceho rozvoja je vypracovaný v Štúdií územného rozvoja letiska Košice (1995). Štúdiá slúži ako podklad pre rozvoj letiska a skvalitňovanie poskytovaných služieb. V roku 2004 bol odovzdaný do užívania nový terminál – odletová a príletová hala a reštauračná časť. V roku 2009 bolo prepravených 352 000 cestujúcich.

Obr. 7 – Letisko Košice

V súčasnosti je možné odletieť z letiska Košice takmer do celého sveta, vďaka dopravcom, ktorí zabezpečujú denné spojenie Košíc s Viedňou, Prahou a Bratislavou. Letisko Košice poskytuje dopravcom handlingové služby od roku 1994. Ide predovšetkým o dopravcov s pravidelnými časmi odletov a príletov, ale taktiež i pre všeobecné letectvo a charterové lety. Pravidelnými leteckými spoločnosťami operujúcimi z a do Košíc sú České aerolínie, Tyrolean Airways, Slovenské aerolínie. Počas letnej sezóny sú to predovšetkým spoločnosti ATE, Spanair, Tunis Air, Onur Air, Air Slovakia, Hemus Air.

Obr. 8 Letecké trasy

V cieľovej etape rozvoja letiska sa uvažuje s rozšírením prevádzky mestskej hromadnej dopravy električkovou dopravou. Jednou z možností je napojenie z rýchlodráhy do U. S. Steel Košice v trase komunikačného napojenia na letisko.

V katastrálnom území obce Šemša sa nenachádza plocha vhodná na pristávanie malých športových lietadiel, alebo iných druhov lietadiel.

1.5.1.4 Košický integrovaný dopravný systém

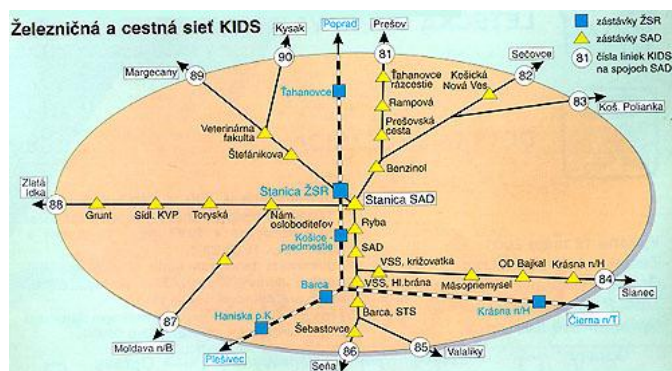
Keďže obyvatelia obce Šemša sú napojení na krajské sídlo Košice autobusovou dopravou (SAD) môžu využívať výhody a možnosti Košického integrovaného dopravného systému.

KIDS – Košický integrovaný dopravný systém je systém dopravy, pri ktorom môžu cestujúci pri preprave na vymedzenom území cestovať ktorýmkoľvek z dopravcov na osobitný časový cestovný lístok MHD.

Časové cestovné lístky MHD/KIDS sú nasledovne farebné označené:

- Pre kombináciu MHD-ŽSR- modrým a zeleným pruhom
- Pre kombináciu MHD-SAD- žltým a zeleným pruhom
- Pre kombináciu MHD-ŽSR-SAD- modrým, žltým a zeleným pruhom.

Pri preprave KIDS platia prepravné podmienky toho prepravcu, ktorého dopravný prostriedok je v danej chvíli používaný. Cena časového cestovného lístka je zložená z ceny cestovného na MHD + príplatok KIDS.

Obr. 9 – Železničná a cestná sieť KIDS

1.5.1.5 Vnútrotná dopravná infraštruktúra

Obec Šemša sa nachádza juhozápadne od mesta Košice vo vzdialenosti približne 15 km od mesta.

Okrajom zastavenej časti obce prechádza komunikácia II/548 v smere Košice – Jasov. Slúži výhradne pre tranzitnú dopravu.

Systém miestnych, obslužných a prístupových komunikácii so šírkami vozoviek 4 – 5 m je neusporiadaný. Komunikácie sú vedené ako obslužné komunikácie, zaradené do funkčných tried C2-C3. Miestne komunikácie v novej časti zástavby sú vybudované v šírke 6,0 m. Povrch vozoviek je v prevažnej miere spevnený ľahkou živícnou úpravou. Cestný priestor umožňuje realizovať pravdepodobne len jednostranné pešie chodníky. Odvodnenie ulíc je realizované do postranných rigolov, ktoré v súčasnej dobe z dôvodu zanedbávania ich údržby, neplnia naplno svoju úlohu.

Po vybudovaní obecnej kanalizácie je povrch väčšiny komunikácií značne poškodený a vyžaduje si rekonštrukciu. Rekonštrukcie obecných ciest budú spojené aj s výstavbou popri prípade rekonštrukciami miestnych chodníkov, mostov, lávok, odvodňovacích rigolov a parkovísk.

Obec je na prímestskú autobusovú dopravu napojená prostredníctvom troch zastávok SAD na ceste III. triedy – ulici Mieru pri cintoríne, pri kostole a pri Brode. Späť sa autobus vracia po Kostolnej ulici po kostol, odkiaľ pokračuje po ceste III. triedy. Počet autobusových spojov je v súčasnosti obmedzovaný a pre obyvateľov obce nepostačujúci. Zastávky SAD sú jednostranne vybavené prístreškami pre cestujúcich. Okrem zastávky Brod nie sú vybudované nastavovacie pásy pre autobusy.

Zvislé dopravné značenie je veľmi dôležitou súčasťou komunikačných systémov, lebo určuje v nich systém premávky. V súčasnej dobe je stav zvislého dopravného značenia ovplyvňovaný vandalizmom a krádežami dopravných značiek, čo je príčinou opakovaných a zbytočných nákladov na ich opravu a výmenu. Doporučuje sa preto osadzovať nie kovové, ale plastové dopravné značenie a existujúce kovové značenia nahrádzať plastovými značkami na území obce a v jej okolí.

Dopravná nehodovosť patrí všeobecne k najväčším negatívnym dopadom cestnej automobilovej dopravy a individuálneho motorizmu na spoločnosť. Okrem materiálnych škôd spôsobuje aj nenahraditeľnú ujmu na zdraví a životoch obyvateľov obce. Rozbory dopravných nehôd pravidelne vykonávaných dopravnou políciou opakovane poukazujú na vysokú nedisciplinovanosť a bezohľadnosť účastníkov cestnej premávky. V obci Šemša sa taktiež vyskytujú problémy s rýchlosťou, nedisciplinovanou a bezohľadnou jazdou vodičov áut a motocyklov, ktorí ohrozujú život a zdravie obyvateľov a návštevníkov obce. Obec z tohto dôvodu bude spolupracovať s príslušnými inštitúciami a prijímať opatrenia obmedzujúce nedisciplinovanosť všetkých účastníkov cestnej premávky s adekvátnymi postihmi.

Statická doprava

Obec Šemša má zriadenú statickú dopravu (parkovanie) iba čiastočne. Vozidlá parkujú pozdĺž komunikácií a na voľných prielukách. V obci sa nachádzajú 2 parkoviská pri cintoríne a OcÚ. Nedostatok parkovacích miest sa prejavuje hlavne na miestach s väčšou intenzitou dopravy – Domov sociálnej starostlivosti pre dospelých s mentálnym postihnutím.

Pešie komunikácie

Na území obce Šemša sa nachádzajú cesty v dĺžke 4 km, z ktorých väčšina je v správe obce. Dĺžka chodníkov predstavuje 0,3 km, v obci sa nachádza 5 križovatiek a 2 mosty.

V centre obce je vybudovaný chodník š. 1,0 m.

1.5.2 Zásobovanie pitnou vodou

Obyvatelia obce Šemša majú pitnú vodu zabezpečenú z vlastných studní, v ktorých voda vo väčšine prípadov nevyhovuje zdravotno-technickým normám. Počas suchých období výdatnosť studní klesá. Domov sociálnych služieb má vlastný zásobný systém, ktorý bude aj v budúcnosti oddelený od systému navrhovaného pre obec. Zdrojom vody pre DSS sú Stará a Vyšňanská studňa. Z uvedených dôvodov je tento nevyhovujúci stav pre obec nutné riešiť. Kvalita vody je priebežne kontrolovaná.

V prípade vybudovania vodovodnej siete bude jej prevádzkovateľom Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., OZ Košice. V súčasnosti je spracovaná technická dokumentácia k zriadeniu tejto vodovodnej siete. Obec bude zásobovaná z vodovodného radu Šemša – Hodkovce – Nováčany.

Kvalita pitnej vody

Sledovanie kvality pitnej vody vykonáva laboratórium pitných vôd Regionálny úrad verejného zdravotníctva Košice. Vo vzorkách pitných vôd sa vykonáva fyzikálno-chemický, mikrobiologický a biologický rozbor.

Spotreba vody

Vzhľadom na pokračujúci všeobecný trend poklesu spotreby vody a odberu vody zo strany odberateľov sa postupne znižuje aj výroba a dodávka vody. K poklesu dochádza z dôvodu úsporných opatrení. Ekonomická situácia donútila mnohých užívateľov prehodnotiť svoj prístup k spotrebe vody a začať ju racionálne využívať.

1.5.3 Kanalizácia a ČOV

V obci je kompletne vybudovaná splašková kanalizačná sieť, ktorá zabezpečuje odvádzanie splaškových vôd do ČOV. Kanalizačná sieť je PVC DN 300. Trasovanie kanalizácie je v krajniciach ulíc, a na území súkromných pozemkov. Pri štátnej ceste je kanalizačné potrubie uložené mimo cestného telesa. Na kanalizačnú sieť je napojených 99, 7 % všetkých producentov znečistenia.

Čistiareň odpadových vôd

Vzhľadom k počtu obyvateľov, polohy záujmového územia a podnikateľským aktivitám tzp. ČOV je ČOVSPOL mechanicko-biologická čistička odpadových vôd s dlhodobou, obehovou nízko zaťažovanou aktiváciou, nitrifikáciou, denitrifikáciou, stabilizáciou kalu v kalojeme a má terciálny stupeň dočistenia. ČOV je dimenzovaná na celkový počet pripojených obyvateľov obce a DSS včítane obce Hodkovce s dostatočnou rezervou pre výhľadové obdobie.

1.5.4 Plyn

Obec Šemša je plynofikovaná. Ako zdroj zásobovania obce plynom je STL plynovod PN 0,3 Mpa DN 160, Šemša – Hodkovce – Nováčany, s bodom napojenia v Malej Ide. Rozvod plynu v sídle je prevedený ako STL plynovod PN 0,3 Mpa s domovými regulátormi STL/NTL. STL rozvod v obci Šemša bude D 50,63 a 90. Dimenzie prípojok budú D 32 a ž d 50. Uvedený stav vyhovuje i pre budúce obdobie, z ktorého sa bude odvíjať i plynofikácia pre novo navrhované objekty RD, OV a podnikateľské subjekty v obci.

Obec Šemša, ako aj celá SR má zabezpečené dodávky zemného plynu cez spoločnosť SPP a.s., ktorá zabezpečuje nákup, distribúciu, prepravu a predaj zemného plynu v SR. Slovenský dopravný systém medzinárodnej prepravy zemného plynu je prepojený s hlavnými európskymi dopravnými systémami a poskytuje spoľahlivú službu významným plynárenským spoločnostiam. Slovensko má plynofikovaných 70 % z celkového počtu obcí, čím sa zaraďuje medzi najviac plynofikované krajiny v Európe. SPP a.s. dodáva zemný plyn viac ako 1 300 000 odberateľom.

SPP a.s. musí takmer všetok zemný plyn dovážať zo zahraničia. Je to preto, že naša krajina nemá veľké zásoby zemného plynu. Náleziská, v ktorých sa zemný plyn určený pre Slovenskú republiku ťaží, sú od našej republiky vzdialené viac ako 4 000 kilometrov. Zemný plyn sa k jednotlivým krajinám prepravuje sieťou medzinárodných plynovodov umožňujúcich potrubnú prepravu. Ich dĺžka neustále rastie. Prevádzkové tlaky dosahujú u najnovších plynovodov až 100 barov (10 MPa) a priemery plynovodov často presahujú 1m.

Zo systému diaľkovej prepravy sa zemný plyn cez odovzdávacie stanice dostáva do systému vnútroštátnej prepravy. Súčasťou odovzdávacích staníc sú i regulačné stanice, ktorými sa znižuje tlak plynu na hodnoty, pod ktorými sú v jednotlivých krajinách vnútroštátne plynovodné systémy prevádzkované. Vnútroštátnym systémom je zemný plyn dopravovaný k jednotlivým priamym odberateľom alebo do jednotlivých plynofikovaných miest a obcí. Priami odberatelia sú tí, ktorí odoberajú zemný plyn priamo z vysokotlakovej siete.

Systémom vysokotlakových plynovodov je zemný plyn dopravovaný do jednotlivých plynofikovaných obcí. Tu sa najprv v regulačných staniciach znižuje tlak plynu. Rozvody po obciach môžu byť buď nízkotlakové (tlak plynu je vyhovujúci na prevádzku plynových spotrebičov a nemusí sa preto ďalej upravovať) alebo strednotlakové. V prípade strednotlakových rozvodov majú jednotlivé objekty vlastné regulátory, ktorými sa upravuje tlak plynu na hodnotu nutnú na bezproblémovú prevádzku spotrebičov. Výhodou strednotlakových rozvodov je najmä väčšia kapacita sietí.

1.5.5 Energetická sieť

Energetická sieť v obci Šemša je zrealizovaná a vykazuje potrebu blízkej rekonštrukcie, hlavne v starej časti obce.

Obec Šemša je zásobovaná elektrickou energiou, ktorú zabezpečujú Východoslovenská energetika a.s. Košice, ktoré pôsobia na domácom trhu ako dominantný distribútor elektrickej energie. Spoločnosť nevlastní žiadne výrobné zdroje elektriny a všetku distribuovanú elektrinu nakupuje. Najväčším dodávateľom sú Slovenské elektrárne, a.s., zároveň však vykupuje elektrinu od malých vodných, veterných a tepelných elektrární a časť sa dováža z Ukrajiny, resp. prebytky zo závodných elektrární a teplární.

Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom na betónových a drevených stožiaroch v blízkosti verejných komunikácií. V súčasnosti sa javí potreba rozšírenia NN siete. Vedenie tvorí zokruhovanú sieť s výbežkami pre vzdialenejšie lokality obce.

V blízkej budúcnosti sa ukazuje potreba prekládky siete VN siete pre potreby Domova sociálnych služieb s jeho uložením do zeme.

Verejné osvetlenie tvoria svietidlá, upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárneho vedenia. Ovládací systém verejného osvetlenia je automatický s časovým spínaním.

1.5.6 Tepelné hospodárstvo

Podľa výsledkov májového sčítania ľudí, domov a bytov z roku 2001 využívajú byty v obci Šemša v prevažnej miere lokálne ústredné kúrenie prevažne na plyn, pomenej na pevné palivá a v malej miere elektrickú energiu.

Podľa územnoplánovacej dokumentácie obce teplo na vykurovanie, varenie a prípravu teplej úžitkovej vody v súčasnosti v obci získavajú niekoľkými spôsobmi. V rodinných domoch je to prevažne individuálne z kotlov na zemný plyn a v niektorých starých domoch ešte z pecí a šporákov na drevo a uhlie. Objekty občianskeho vybavenia využívajú prevažne kotle ústredného vykurovania na uhlie, koks, drevo a plyn. Výhľadovo do budúcnosti sa predpokladá, že zemný plyn bude hlavným médiom pre vykurovanie, varenie a prípravu teplej úžitkovej vody v domácnostiach obce Šemša.

Po vstupe SR do EÚ sa otvárajú možnosti využívania obnoviteľných zdrojov energií s využitím slnečnej, veternej, vodnej, geotermálnej energie a využívania biomasy.

1.5.7 Telekomunikácie

Obyvatelia obce Šemša môžu využívať služby rôznych telekomunikačných spoločností. Územie obce je v plnom rozsahu a s dostatočnou kapacitou pokryté ako pevnými tak aj mobilnými operátormi pôsobiacimi na Slovenskom telekomunikačnom trhu.

Hlasové služby poskytuje jeden fixný operátor a traja mobilní operátori. V súčasnosti sa realizuje výstavba podpornej stanice 3. mobilného operátora pre skvalitnenie signálu na území obce.

Káblové rozvody fixného operátora sú vedené v obci vzdušným vedením.

Väčší rozvoj a záujem poskytovateľov v tomto segmente je možné očakávať po liberalizácii trhu telekomunikačných služieb.

V obci sa nachádza jeden verejný telefónny automat situovaný v centre obce.

1.5.8 Rozhlas a televízia

Územie mesta Košice je pokryté rozhlasovým a televíznym signálom z nasledovných vysielateľov:

Zoznam televíznych vysielateľov pre mesto Košice				
Kanál	Mesto	Vyžarovaný výkon ERP (kW)	Pol.	Stanica
6	Košice – Dubník	100	V	STV 1
21	Košice – Šibéná hora	0,5	H	STV 2
25	Košice – Dubník	353	H	STV 2
27	Košice – mesto	1	H	JOJ
50	Košice	0,6	H	Channel
52	Košice – Šibéná hora	0,15	H	STV 1
59	Košice – Dubník	408	H	Markíza

Tab. 34 Televízne vysielateľe

Rozhlasové vysielateľe					
MHz	Pol	Mesto	Umiestnenie	[ERP]	Rozhlasová stanica
87.70	H	Košice	Dubník 874	63.00	Rádio Fun
88.10	H	Košice	Marovka 720	0.25	Rádio Twist
94.40	H	Košice	Heringeš 330	0.25	Rádio Lumen
95.20	C	Košice	Bankov 389	0.50	Rádio Expres
96.60	H	Košice	Dubník 874	80.00	S1-Slovensko

98.60	H	Košice	Dubník 874	50.00	Rádio Východ B1
100.30	H	Košice	Dubník 874	34.00	S3-Rock FM
101.30	H	Košice	Šibená hora 238	0.05	S2-Rádio Devín
102.00	H	Košice	mesto 244 (Nemocnica)	1.00	Rádio Okey Top
102.90	H	Košice	Šibená hora 238	0.07	Rádio Fun
103.20	H	Košice	Šibená hora 238	0.08	BBC / Regina KE
104.50	H	Košice	mesto 244 (Nemocnica)	0.12	Rádio Kiks
106.20	H	Košice	Makovica	20.00	Rádio Expres

Tab. 35 Rozhlasové vysielacie

Pri obci sa nachádza vykryvač, vďaka ktorému je územie obce pokryté televíznym signálom stanice STV 1.

Obyvatelia obce Šemša môžu využívať aj služby iných spoločností, ktoré poskytujú prístup k televíznym a rozhlasovým staniciam prostredníctvom satelitných služieb.

Bežný občan obce tak môže mať prístup k rôznym televíznym a rozhlasovým staniciam.

1.5.9 Internet

Obec Šemša prevádzkuje vlastnú WEB stránku. Pripojenie na internet v obci Šemša je možné prostredníctvom telekomunikačných operátorov pevných a mobilných sietí poskytujúcich svoje služby na území obce.

V ZŠ Šemša je v rámci projektu Infovek sprístupnená možnosť pripojenia na internet len pre žiakov ZŠ.

Napojenosť občanov obce a samosprávy na internet je potrebné rozvíjať v súlade s cieľmi rozvíjania „Politiky informatizácie spoločnosti“, ktorý je vládou schváleným dokumentom, ktorý stanovuje prioritné oblasti informatizácie SR.

Obec Šemša bude v budúcnosti podporovať vybudovanie verejného internetového centra pre obyvateľov a návštevníkov obce, podporovať informatizáciu samosprávy a spolupracovať podľa svojich možností s blízskymi mestami pri aktivitách podporujúcich rozvoj informačnej spoločnosti.

2 Zdroje

2.1 Literatúra

1. **Peter Süle, Peter Süle ml.** *Encyklopédia miest a obcí Slovenska*. Lučenec : PS-Line, 2005.
2. **SR, Štatistický úrad.** *Okresy Košického kraja*. Košice : Štatistický úrad - Krajská správa v Košiciach, 2002.
3. **Obvodný banský úrad v Košiciach.** Hlavný banský úrad v Banskej Štiavnici. *Hlavný banský úrad v Banskej Štiavnici*. [Online] [Dátum: 23. február 2009.] http://www.hbu.sk/dokumenty/chranene_loziskove_uzemia/obu-kosice-chranene-loziskove-uzemia.xls.
4. **Krajinná štruktúra a ÚSES ÚPN VÚC Územné plánovanie** | Košický samosprávny kraj | VÚC Košice. *Košický samosprávny kraj*. [Online] [Dátum: 23. február 2009.] <http://www.kosice-region.sk/KSKWeb/Cinnosti/UzemnePlanovanie/2006216134049123.htm>.
5. **Natura 2000 - Sústava chránených území členských krajín EÚ.** *Natura 2000 - Sústava chránených území členských krajín EÚ*. [Online] [Dátum: 23. február 2009.] http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/vtacie_uzemia_zoznam/zoznam.doc.
6. **Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR.** *Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR*. [Online] [Dátum: 23. február 2009.] <http://uzemia.enviroportal.sk/about>.

2.2 Zdroje informácií

Informácie v častiach 1.3.1 Obyvateľstvo a 1.3.2 Vzdelávanie a štruktúra školských zariadení poskytl Krajská správa Štatistického úradu SR. Informácie použité v časti 1.3.3 Ekonomické zdroje poskytol Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach. Informácie obsiahnuté v časti 1.4 Materiálne a fyzické zdroje boli prebrané zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov z mája 2001.

Všetky práva, predovšetkým autorské právo tohto dokumentu sú chránené autorským zákonom. Všetky práva sú vyhradené, najmä právo na kopírovanie, distribúciu a preklad. Žiadna časť nesmie byť akoukoľvek formou (tlačou, fotokópiou, elektronickým alebo iným spôsobom) bez predchádzajúceho písomného súhlasu organizácie EuroKONZULT Slovakia, n. o. reprodukována alebo s použitím elektronického off-line systémov ukladaná do pamäti, spracovaná či šírená.